

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM

2012 – 2013

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Jana Mikešová

Možnosti financování studia

Praha 2013

Vedoucí bakalářské práce: doc. RNDr. Jarmila Radová, Ph. D.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR COMBINED (PART TIME) STUDIES

2012 - 2013

BACHELOR THESIS

Jana Mikešová

Financing option of study

Prague 2013

The Bachelor Thesis Work Supervisor:
doc. RNDr. Jarmila Radová, Ph. D.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 29. 3. 2013

Jana Mikešová

Poděkování

Chtěla bych poděkovat doc. RNDr. Jarmile Radové, Ph. D. za odborné rady, podněty a vedení bakalářské práce.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá zkoumáním možností financování terciárního školství z pohledu studenta. Zkoumá poptávku a nabídku finančních produktů, možnou sociální podporu, poskytování stipendií a pomoc ze strany nadací. Zaměřuje se na zvyšování kvalifikace dle potřeb zaměstnavatele a následně ověřuje návratnost vynaložených nákladů na studium. Navrhuje možná řešení s důrazem na spoluúčast státu, zaměstnavatelů i společnosti.

Klíčové pojmy

Dotazníkové průzkumy, financování studia, finanční produkty, hypotézy, lidský kapitál, komparace, nadace, sociální podpory, stipendia, terciární školství.

Annotation

The bachelor thesis describes the possibilities of financing tertiary education from perspective of student. It examines the demand and supply of financial products, possible social support, grants and assistance from the Foundations. It focuses human skills according to needs of employer and then verifies the return costi, that has been inserted into the studies. It gives a possible solutions and emphasizes on participation of the state, employers and society.

Key words

Comparison, financial products, financing studies, foundations, human capital, hypotheses, questionnaire surveys, scholarship, social support, tertiary education.

OBSAH

ÚVOD	8
1 LEGISLATIVNÍ ÚPRAVY FINANCOVÁNÍ VYSOKÉHO ŠKOLSTVÍ.	10
1.1 Financování veřejných vysokých škol.....	11
1.2 Financování soukromých vysokých škol.....	12
2 PRODUKTY VHODNÉ PRO FINANCOVÁNÍ STUDIA	13
2.1 Spořicí a investiční produkty finančních trhů	14
2.1.1 Běžný účet	14
2.1.2 Spořicí účet.....	16
2.1.3 Termínovaný vklad	17
2.1.4 Stavební spoření.....	18
2.2 Úvěrové produkty finančních trhů.....	20
2.2.1 Spotřebitelský úvěr.....	21
2.2.2 Kontokorentní úvěr.....	23
3 PODMÍNKY PRO ZÍSKÁVÁNÍ DALŠÍCH ZDROJŮ	24
3.1 Systém státní sociální podpory a veřejného zdravotního pojištění	24
3.1.1 Sociální podpora a podpora v hmotné nouzi.....	24
3.1.2 Veřejné zdravotní pojištění	27
3.2 Stipendia	29
3.3 Nadace a nadační fondy.....	31
3.4 Zvyšování kvalifikace na základě požadavku zaměstnavatele.....	33
4 PRŮZKUM MEZI STUDENTY VYSOKÝCH ŠKOL	36
4.1 Hypotéza č. 1 Společnost souhlasí se zavedením školného na veřejných vysokých školách.....	40
4.2 Hypotéza č. 2 Studenti jsou orientovaní v oblasti finančních produktů a jejich vhodnosti pro financování studia	45
4.3 Hypotéza č. 3 Stát, vysoké školy a neziskové organizace napomáhají k získávání zdrojů na financování studia.....	52
4.4 Hypotéza č. 4 Zaměstnavatelé jsou si vědomi hodnoty lidského kapitálu, podílejí se na jeho dalším rozvoji	53
4.5 Hypotéza č. 5 Studenti očekávají návratnost investice do vzdělání.....	56
ZÁVĚR.....	59

MOTTO

„Všechno, co dostáváme, mimo darů přírody, které dostáváme zdarma, musí být nějakým způsobem zapláceno.“¹

ÚVOD

Vzdělání se celosvětově stává důležitou vlastností lidského kapitálu. Toto si uvědomují nadnárodní společenství, mezinárodní organizace, vlády i jednotlivci. Kvalita poznatků získaných během studia rozhoduje o uplatnění na trhu práce. Již několik let se mluví o znalostní ekonomice, v níž rozhodující roli pro uplatnění mají získané znalosti a odpovídající vzdělání pracovní síly. Premiér České republiky Petr Nečas ve svém článku *Nestydme se* uvádí: *„Víme, že budoucnost naší země není založena na nekvalifikované pracovní síle, kterou lze najmout kdekoli, ale na chytrých řešeních. Naši odborníci jsou úspěšní doma i v zahraničí.“²*

Z výše uvedeného můžeme usuzovat, že vzdělání je důležitým faktorem v životě každého pracujícího člověka. Úspěšné absolvování terciárního studia umožňuje dosahovat vyšší společenské prestiže a je ceněno i zaměstnavateli.

Aktuálnost tématu bakalářské práce Možnosti financování studia můžeme dokázat na základě pozorování dění v české i evropské společnosti. Veřejné finance jsou poznamenány finanční krizí. V České republice můžeme pozorovat vyvstávající otázky ohledně nového konceptu financování terciárního vzdělávání. Musíme konstatovat, že veřejné finance se dotýkají každého občana republiky. Buď odvodem daní do státního rozpočtu, nebo třeba čerpáním těchto veřejných financí prostřednictvím bezplatného studia na vysoké škole.

Cílem bakalářské práce je zkoumat poptávku a nabídku finančních produktů, možné pomoci s hrazením školného od neziskových organizací nebo od státu prostřednictvím různých podpor, zjišťovat situaci lidského kapitálu na trhu práce a

¹ HAZLITT, H. *Ekonomie v jedné lekci*. 1. vyd. Praha: Alfa Nakladatelství, Liberální institut, 1946. s. 29. ISBN 978-80-87197-05-9

² NEČAS, P. *Nestydme se*. [online]. ©2012 [cit. 2013-02-27]. Dostupné z: <http://www.petr-necas.cz/clanek/3703/nestydme-se>

přístup zaměstnavatelů k zvyšování kvalifikace zaměstnanců. Analyzovat návratnost investovaných prostředků do vzdělání z pozice absolventů.

Pro dosažení cíle používáme metodu komparace, zabýváme se charakteristikou finančních produktů, dotazníkový průzkum a provádíme analýzu návratnosti investovaných prostředků do vzdělání.

V práci vycházíme z těchto hypotéz:

Hypotéza č. 1: Společnost souhlasí se zavedením školného na veřejných vysokých školách

Hypotéza č. 2: Studenti jsou orientovaní v oblasti finančních produktů a jejich vhodnosti pro financování studia

Hypotéza č. 3: Stát, vysoké školy a neziskové organizace napomáhají k získávání zdrojů na financování studia

Hypotéza č. 4: Zaměstnavatelé jsou si vědomi hodnoty lidského kapitálu, podílejí se na jeho dalším rozvoji

Hypotéza č. 5: Studenti očekávají návratnost investice do vzdělání

V teoretické části pracujeme s odbornou literaturou zabývající se problematikou financování vysokých škol, mimo jiné čerpáme z knihy Václava Urbánka *Financování vysokého školství*, stejně pak i získáváme poznatky z literatury orientované na bankovní produkty, zejména z publikace Bohuslava Sekerky *Banky a bankovní produkty* a z knihy Petra Syrového a Martina Novotného *Osobní a rodinné finance*. Teorii týkající se lidského kapitálu čerpáme z knihy Jakuba Fischera a Petra Mazoucha *Lidský kapitál* a dalších publikací, které se dotýkají problematiky zvoleného tématu bakalářské práce.

V praktické části konfrontujeme poznatky nabyté během práce v teoretické části s daty, které jsou získány průzkumem na vysokých školách. Použitá dotazníková metoda je aplikována na průřezový vzorek studentů veřejných a soukromých škol. Bylo osloveno celkem 120 studentů z Univerzity Jana Amose Komenského s.r.o., Vysoké školy ekonomické v Praze a Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, jak z prezenčního, tak i kombinovaného studia. Na konec analyzujeme návratnost investice do vzdělání, pracujeme s údaji získanými z Českého statistického úřadu, které vypovídají o uplatnění absolventů na trhu práce.

1 LEGISLATIVNÍ ÚPRAVY FINANCOVÁNÍ VYSOKÉHO ŠKOLSTVÍ

Vysokoškolské neboli terciární vzdělání v České republice je zabezpečováno vysokými školami, které zajišťují akreditované studijní programy a programy zabývající se celoživotním vzděláváním.

Česká republika hradí značnou část prostředků věnovaných na vysokoškolské studium z veřejných financí. Ty jsou však zatěžovány i dalšími významnými položkami jako je například sociální systém. Dle statistických zjištění populace naší republiky neustále stárne. Na základě toho se dá predikovat, že výdaje zatěžující státní rozpočet budou stále růst.

Tabulka 1: Počet vysokých škol

Rok	Vysoké školy			Celkem
	veřejné	státní	soukromé	
2001	24	4	17	45
2006	25	2	38	65
2011	26	2	44	72

Zdroj: Vlastní zpracování

Jak uvádí Václav Urbánek ve své knize *Financování vysokého školství „Přesto i nadále zůstane financování vysokých škol opřeno hlavně o peníze z veřejných zdrojů.“*³ Ve společnosti se problematika financování vysokého školství nyní často otevírá. Je jasné, že vzdělanost národa je investicí do dalšího rozvoje země. Současně je nutné vzít na vědomí, že financování vysokých škol z veřejných výdajů není zcela udržitelné v té formě, která je nyní aplikována. Uvedenou problematikou se zabývá ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ve spolupráci s vládou a akademickými reprezentacemi vysokých škol. Premiér České republiky Petr Nečas ve svém projevu 1. října 2012 na České zemědělské univerzitě v Praze řekl: „*I v oblasti školství totiž platí – „there is no free lunch“. Někdo studia vysokoškolských studentů musí zaplatit. A já jsem hluboce přesvědčen, že by to neměli být lidé například z dělnických profesí, kteří vysokou školu*

³ URBÁNEK, V. *Financování vysokého školství*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická, Nakladatelství Oeconomica, 2007. s. 9. ISBN 978-80-245-1313-3

sami nevystudovali, ale platí ostatním vzdělávání například prostřednictvím daní či jiných poplatků. Zde je zapotřebí najít rozumnou míru.“⁴

Na druhé straně zaznívají názory, které podporují další financování veřejných vysokých škol ze státního rozpočtu. Daniel Stavárek, vedoucí katedry financí Obchodně podnikatelské fakulty Slezské univerzity, uvedl ve svém chatovém rozhovoru dne 27. února 2013 v České televizi „...osobně bych preferoval stav bez školného a plné a dostatečné financování vysokých škol ze státního rozpočtu. V případě nedostatku veřejných zdrojů a ohrožení kvality výuky by určitý příspěvek ze strany studentů byl nutný. V žádném případě by neměl být tak vysoký, aby zabraňoval mladým lidem studovat. Osobně nevěřím, že školné má motivační efekt a platící studenti si studia více váží.“⁵

Financování vysokoškolského studia vychází ze Zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách) v platném znění. Zákon rozeznává tři typy vysokých škol. Jedná se o školy veřejné, státní a soukromé. Dle typu se pak odvíjí financování vysoké školy.

Dále problematiku týkající se financí v oblasti vysokého školství ošetřují Zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů, Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění Zákona č. 242/1997 Sb., Nařízení vlády č. 122/2006 Sb..

1.1 Financování veřejných vysokých škol

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy disponuje výhradní rozhodovací pravomocí v oblasti financování veřejných vysokých škol. Vede vyjednávání s ministerstvem financí a ostatními ministerstvy ohledně výše celkových financí plynoucích do vysokoškolského vzdělávání a upravuje mechanismy rozdělování mezi vysokými školami. Následně projednává otázky financování s představiteli vysokých škol.

⁴ NEČAS, P. *Projev u příležitosti zahájení akademického roku.*[online]. ©2012 [cit. 2013-02-27]. Dostupné z: <http://www.ods.cz/clanek/2736-projev-u-prilezitosti-zahajeni-akademickoho-roku>

⁵ STAVÁREK, D. *S úsporami do slamníku?.*[online]. © 2013 [cit. 2013-02-22]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10435049455-dobre-rano/413236100071020/chat/4060-daniel-stavarek/>

Zákon o vysokých školách upřesňuje podmínky pro získávání finančních prostředků pro činnost veřejných vysokých škol. Určuje příjmy těchto škol a stanovuje, za jakých podmínek má veřejná vysoká škola sestavovat svůj rozpočet. Hlavní příjmy jsou příspěvek ze státního rozpočtu na vzdělávací a další činnosti a příjmy čerpané ze státních fondů, podpora výzkumu dle Zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů v platném znění, dotace ze státního rozpočtu a poplatky spojené se studiem.

1.2 Financování soukromých vysokých škol

Pro soukromé vysoké školy zajišťuje finanční prostředky pro vzdělávací a další činnosti právnická osoba, která má oprávnění na působení v oblasti školství jako soukromá vysoká škola.

Soukromá vysoká škola v souladu se svými vnitřními předpisy stanovuje školné na jeden semestr studia dle oborů ve vysokoškolských programech a stanovuje poplatky spojené s vykováváním různých administrativních úkonů.

Právě školné je nejvíce zatěžující položka pro studenty soukromé vysoké školy. Z tohoto důvodu studenti hledají možnosti získávání prostředků na financování svého studia. Vhodnými prostředky, kterými se dá situace studentů řešit, jsou uvedeny v další kapitole.

2 PRODUKTY VHODNÉ PRO FINANCOVÁNÍ STUDIA

Václav Urbánek uvádí ve své knize *Financování vysokého školství: „Zaměstnavatelé platí vyšší mzdu lidem s vyšším vzděláním, protože jejich schopnosti a produktivita jsou chápány jako lepší ve srovnání s méně vzdělanými jedinci. Pokud neexistují zásadní překážky v nabídce, jsou mzdové rozdíly vysvětlovány mírou výnosnosti srovnatelnou s tou, týkající se investice do lidského kapitálu či jinou formou investic.“*⁶

Z výše uvedeného je pro studenty výhodné investovat do svého vzdělání. Aby bylo možné investici provést, je nutné stanovit si strategii, jak dostatečně velké prostředky na vzdělání vytvořit a cestu, jak se k těmto prostředkům dostat.

Osobní finanční plánování je prostředkem k vytvoření strategie a dosažení požadovaného cíle. Petr Syrový a Martin Novotný definují cíl osobního finančního plánu takto: „*Cílem osobního finančního plánu je vytvoření rovnováhy mezi našimi budoucími finančními cíli a současnými a očekávanými zdroji a následné nalezení efektivní cesty k dosažení těchto cílů vycházející z možností, které nám poskytuje finanční trh.*“⁷ Pro dosažení cíle se bere v úvahu časový horizont, který je pro vytvoření finančních prostředků k dispozici, možnosti vlastní a možnosti nabízené na finančních trzích. Důležitým faktorem při finančním plánování jsou zdroje, které se rozdělují na vlastní a cizí. Vlastní zdroje zahrnují příjmy, současné úspory a majetek, ale patří sem i sociální dávky. Cizí zdroje představují úvěry a půjčky.

Zvolené zdroje určují cenu finančních prostředků. Vlastník zdroje poskytuje peníze a za jejich poskytnutí je mu placena cena peněz, která je představována úrokem. Petr Syrový a Milan Novotný popisují cenu peněz takto: „*Občané si mohou uložit peníze u bank a dostávají za to úrok. Ten, kdo půjčuje, dostane po uplynutí určité doby více, než kolik vložil. Naopak ten, kdo si vypůjčil, musí nakonec vrátit ještě něco navíc.*“⁸

V článku *Market Discipline and Appropriate Disclosure in Basel II* Lawrence J. White vyjadřuje postavení bank na finančním trhu: „... *banky jsou v centru platebního*

⁶ URBÁNEK, V. *Financování vysokého školství*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická, Nakladatelství Oeconomica, 2007. s. 49. ISBN 978-80-245-1313-3

⁷ NOVOTNÝ, M., SYROVÝ, P. *Osobní a rodinné finance*. 2. Vyd. Praha: GRADA Publishing, 2005. s. 10. ISBN 80-247-1098-6

⁸ Tamtéž, s. 16.

systemu, takže se zde projevuje jejich postavení dlužníka i věřitele současně, ...⁹

Banky mohou poskytnout finanční produkty svým klientům na straně vkladů i na straně úvěrů a půjček. Záleží jen na spotřebiteli, který z nabízených produktů zvolí pro dosažení svého finančního cíle.

2.1 Spořicí a investiční produkty finančních trhů

V této části jsou rozebrány vybrané bankovní produkty, které klienti využívají pro sdružování a zhodnocování svých finančních prostředků. Všechny níže uvedené produkty počítají, že jsou k dispozici finanční zdroje, které je možné zhodnocovat. Jejich podstata spočívá v tom, že klient vloží své peníze na základě smlouvy na účet zřízený u banky. Účet je založen na základě uzavřené smlouvy mezi klientem a peněžním ústavem. Dle typu účtu jsou peníze zhodnocovány úrokem. Výhodou ukládání peněz na účet je vysoká likvidita peněz a pojištění vkladu. Další velkou výhodou těchto produktů je možnost elektronického ovládání, které umožňuje flexibilitu účtu. Nevýhodou těchto produktů je relativně malý výnos a zdanění výnosů 15 % sazbou daně z příjmu.

2.1.1 Běžný účet

Běžný účet je zřizován na základě smlouvy dle podmínek stanovených v Obchodním zákoníku, v § 708 až § 715, v písemné formě mezi majitelem účtu a bankou. Ve škále bankovních produktů je chápán jako základní produkt, od kterého se často odvíjí další bankovní produkty „a jehož hlavní funkcí je provádění platebního styku.“¹⁰ Ve smlouvě je provedena identifikace majitele účtu, v případě fyzických osob pomocí jména, rodného čísla nebo data narození, bydliště. Tento dokument se nezabývá identifikací majitele účtu, který je podnikatel, ani pokud se jedná o právnickou osobu. Účet je veden v měně, která je uvedena ve smlouvě.

Banka zaznamenává na účet hotovostní i bezhotovostní vklady a výběry. Provádí výběry a bezhotovostní platby na základě pokynů majitele účtu. Na konci smluveného

⁹WHITE, L. J. *Market Discipline and Appropriate Disclosure in Basel II*. In ONG, M. *The Basel Handbook: A Guide for Financial Practitioners*. 2. Vyd. Londýn: Risk Books, a Division on Incisive Financial Publishing Ltd, 2007. s. 429. ISBN 1 904339 55 7

¹⁰RADOVÁ, J., DVOŘÁK, P. *Finanční matematika pro každého*. 1. Vyd. Praha: GRADA, 1993. s. 112. ISBN 80-85623-27-7

období je klientovi zaslán výpis z účtu jako informace o pohybech a stavu prostředků na účtu. Klientovi je bankou vyplácen úrok ze zůstatku. Ten je na běžném účtu počítán na denní bázi a na konci měsíce připsán na účet. „Není-li výše úroku sjednána ve smlouvě, je banka povinna platit úroky stanovené zákonem nebo na základě zákona, jinak úroky obvyklé pro účty vedené za podobných podmínek.“¹¹ Úroková sazba je dle Obchodního zákoníku stanovena jako roční.

Vklady na běžném účtu jsou pojištěny a banka má s pojištěním vkladu spojeny své náklady, které „se odráží v nižších úrokových sazbách, které často nedokáží pokrýt inflaci, takže bankovní vklady sice dávají jistotu, ale ne výnosu, nýbrž reálné ztráty.“¹² Běžný účet může být zrušen, jak ze strany majitele, tak ze strany banky. Zrušení se provádí písemnou formou a dochází při něm k vyrovnání vzájemných pohledávek mezi majitelem účtu a peněžním ústavem.

Tabulka 2: Přehled běžných účtů vybraných bank k březnu 2013

Banka	Úrok v %	Vedení účtu	Příchozí platba	Odchozí platba	Výběr z bankomatu	Výběr z bankomatu jiné banky	Výpis z účtu elektronicky	Výpis z účtu poštou
AIRBank	0,00	zdarma	zdarma	5,- Kč	zdarma	25,- Kč	zdarma	25,- Kč
ČS	0,01	69,- Kč	dle balíčku		zdarma	dle balíčku	zdarma	Poštovní
ČSOB	0,01	60,- Kč	6,- Kč	30,- Kč	6,- Kč	35,- Kč	zdarma	dle balíčku
Equa bank	neuveдено	zdarma	zdarma		zdarma	zdarma	zdarma	Ne
GE Money Bank	0,01	129,-Kč	zdarma	50,- Kč	zdarma	40,- Kč	zdarma	20,- Kč
Komerční banka	0,01	50,- Kč +68,-Kč	5,- Kč	dle balíčku			zdarma	dle balíčku
LBBW Bank CZ	neuveдено	zdarma	zdarma	20,- Kč	Ne	6,50 Kč	zdarma	15,- Kč
M-bank	0,00	zdarma	zdarma	zdarma	9,- až 35,- Kč dle objemu		zdarma	29,- Kč
Poštovní spořitelna	0,01	34,- Kč	zdarma	20,- Kč	5,- Kč	30,- Kč	zdarma	13,- Kč
Raiffeisen Bank	0,01	45,- Kč	4,- Kč	10,- Kč	20,- Kč	30,- Kč	zdarma	30,- Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

¹¹ SEKERKA, B. *Banky a bankovní produkty*. 1. vyd. Praha: Miroslav Háša Progress, 1997. s. 248. ISBN 80-85235-51-X

¹² NOVOTNÝ, M., SYROVÝ, P. *Osobní a rodinné finance*. 2. Vyd. Praha: GRADA Publishing, 2005. s. 46. ISBN 80-247-1098-6

2.1.2 Spořicí účet

Spořicí účet je často sjednáván jako doplněk běžného účtu. Jedná se o vkladový účet. Je možné na spořicí účet převést větší první jednorázovou platbu a následně v pravidelných intervalech spořit stejnou částku nebo jen postupně spořit. U některých bank je možné nastavení maximální hladiny peněžních prostředků na běžném účtu a po jejím dosažení se peníze převyšující nastavenou maximální mez automaticky převedou na spořicí účet. Tím majitel prostředků získává větší zhodnocení peněz než na běžném účtu, současně se nesnižuje likvidita prostředků. Obecně můžeme konstatovat, že klient uzavírá písemnou smlouvu s peněžním ústavem, ve které se zavazuje, že složí na spořicí účet prostředky a banka se zavazuje, že za poskytnuté prostředky zaplatí klientovi úrok. Velikost úroku se váže na množství peněžních prostředků, měnu a hladinu úrokových sazeb v ekonomice. Banka si může dát do obchodních podmínek, že úroková míra se může změnit ke dni změny zůstatku na účtu.

Jedná se o poměrně bezpečnou podobu zhodnocování peněz, současně i dobře likvidní, to se odráží ve velikosti úrokové sazby, která není příliš vysoká. Během čerpání peněz z účtu může být nastaveno několik výpovědních lhůt na různé částky současně. Jejich hodnota je omezena pouze celkovým množstvím prostředků na spořicím účtu. Majitel účtu však není vázán pouze na výpovědní lhůtu, banka obvykle poskytuje možnost vybrat peněžní prostředky i bez výpovědní lhůty, za tuto službu však vybírá poplatek dle platného ceníku služeb. Spořicí účet zaniká na základě vypovězení smlouvy jedné strany, případně dohodou obou stran.

Tabulka 3: Vybrané spořicí účty poskytované k březnu 2013

Banka	Úrok v %	Vedení účtu	Poznámky
AIRBank	1,8	zdarma	garance výše úroku mezi prvními třemi ústavami na trhu v ČR
ČS	1,0		vedení účtu je poskytováno v balíčku služeb zdarma nebo hrazeno dle sazebníku
ČSOB	0,9	zdarma	
Equa Bank	2,1	zdarma	při založení spořicího účtu automaticky vzniká i běžný účet
GE Money Bank	1,1	200,- Kč	
ING Bank	1,8	zdarma	není nutné mít u banky založený běžný účet
KB	0,7		vedení účtu poskytováno v rámci balíčku
M-bank	1,0	zdarma	
Poštovní spořitelna	1,6	zdarma	minimální vklad 200 Kč
Raiffeisen Bank	1,5	zdarma	

Zdroj: Vlastní zpracování

2.1.3 Termínovaný vklad

Termínovaný vklad je produkt, kdy vklad ukládá klient do peněžního ústavu na pevně stanovené období a pevně stanovený úrok nebo s danou výpovědní lhůtou. Peněžní ústavy dle svých obchodních podmínek mohou otevřít termínovaný vklad v českých korunách nebo v cizí měně. Výše úroku se odvíjí od uzavřené smlouvy mezi oběma smluvními stranami. Klient se zavazuje, že složí sjednanou částku na termínovaný vklad. Banka obvykle ve svých obchodních podmínkách stanovuje minimální množství peněz pro vložení na termínovaný vklad. „*Banky často nabízejí automatické obnovení termínovaného vkladu, které znamená, že pokud těsně před nebo bezprostředně po vypršení této doby klient nevybere, bude vklad automaticky a případně i s připsanými úroky prodloužen opět na stejnou dobu.*“¹³ Majitel účtu má právo po skončení doby, na kterou je termínovaný vklad založen, v tzv. dispoziční době, manipulovat se zůstatkem na účtu. Je možné, aby vybral celý vklad nebo jen jeho část, při dodržení minimálního zůstatku na účtu. Majiteli je umožněno vybírat peníze z termínovaného vkladu i mimo dispoziční dobu. Tento úkon je zpoplatněn dle platného ceníku.

Tabulka 4: Vybrané termínované vklady poskytované k březnu 2013

Banka	%	Vedení	Poznámky
ČSOB	0,9	zdarma	3 roky min. vklad a zůstatek 5000 Kč předčasný výběr do 20 % zůstatku zdarma
Equa bank	až 3,0	zdarma	není třeba založení běžného účtu
GE Money Bank	0,9	zdarma	
KB	0,9		v rámci balíčku
M-bank	0,5 až 2,0	zdarma	
Poštovní spořitelna	3,0	zdarma	minimální vklad 5000 Kč
Raiffeisen Bank	0,6	zdarma	

Zdroj: Vlastní zpracování

Po prozkoumání finančního trhu je nutné konstatovat, že ne všechny bankovní ústavy poskytují spořicí účet i termínovaný vklad. Některé se na trhu pohybují pouze se

¹³ NOVOTNÝ, M., SYROVÝ, P. *Osobní a rodinné finance*. 2. Vyd. Praha: GRADA Publishing, 2005. s 45. ISBN 80-247-1098-6

spořicí účet. Klientela na českém trhu je převážně rozdělena mezi pět největších bankovních ústavů. Nové banky na finančním trhu v České republice se orientují hodně na klienta tak, aby mu nabídly veškeré pohodlí při kontaktu s bankou. Pro získávání nové klientely se orientují na pro-klientskou politiku. Přicházejí na trh s produkty oproštěnými od zažitých poplatků, nabízejí vyšší zúročení spořicími produkty a levnější půjčky. Pro porovnání zhodnocení spořicího účtu a termínovaného vkladu je uveden příklad možného zhodnocení v Tabulce č. 5.

Tabulka 5: Porovnání spořicího a termínovaného účtu

Produkt	Počáteční vklad	Doba zhodnocování	Úrok	Zhodnocení	Naspořená částka po odečtení 15 % daně z příjmu
Spořicí Účet	100 000 Kč	3 roky	2,10%	6 300 Kč	105 355 Kč
Termínovaný vklad	100 000 Kč	3 roky	3,00%	9 000 Kč	107 650 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

2.1.4 Stavební spoření

Stavební spoření je spořicí produkt, který dle současné legislativy mohou poskytovat pouze stavební spořitelny. Primárně je určen pro vytvoření finančních prostředků na základní kapitál pro řešení potřeb spojených s bydlením. Klient se podpisem smlouvy stává účastníkem spoření. Zavazuje se k ukládání pravidelné částky na účet ve stavební spořitelně. Poplatek za uzavření smlouvy představuje zpravidla 1 % z cílové částky. Jeho vklad je zhodnocován úroky a státní podporou. Smluvená cílová částka znamená maximum, které je poskytnuto klientovi jako úvěr ze stavebního spoření. Pokud klient nechce čerpat úvěr, ale pouze využívá tento produkt pro spoření, musí při stanovování cílové částky přihlídnout k částce, kterou naspoří, úrokům a poskytnuté státní podpoře tak, aby po skončení stavebního spoření nepřesáhl tuto sumu. Pokud dojde k překročení cílové částky, tak spořitelna může naúčtovat sankční poplatek z navýšení cílové částky. V současné době není omezeno použití naspořených prostředků, státní podpora je vyplácena všem účastníkům stavebního spoření a úroková míra je v poměru k termínovaným účtům, spořicími a běžnými účty nadstandardní.

Stavební spoření stojí před připravovanými legislativními změnami, které schválila vláda České republiky 18. dubna 2012. Nyní probíhá legislativní proces

v poslanecké sněmovně. Předpokládaná účinnost novely je od 1. ledna 2014. Změny se týkají dvou koncepčních změn. Jedná o provázanost poskytnutí státní podpory pouze pro naspořené finanční prostředky a úvěry poskytnuté ze stavebního spoření, které budou výlučně použity pro bytové účely. Druhou plánovanou změnou je vstup na trh stavebního spoření i pro univerzální banky.

Stavební spoření se těmito změnami stane více dostupné. Nyní je poskytováno pěti stavebními spořitelny. Stát počítá s tím, že vzroste počet finančních ústavů, které se budou moci zabývat poskytováním stavebního spoření a tím vznikne jednak vyšší konkurence na trhu stavebního spoření a současně dojde k diverzifikaci rizik na straně poskytovatelů. Úspory vytvořené na stavební spoření jsou chráněny proti úpadku poskytovatele pojištěním do výše 100 000 EUR a do 100 %. Jištění je kryto z Fondu pojištění vkladů. Dále se takto otevírají další možnosti pro využití naspořených finančních prostředků. Novela zákona o stavebním spoření počítá s tím, že naspořené prostředky bude možné využít nejen na financování bydlení, ale současně je bude možné poskytnout střadateli na penzijní připojištění. „Do budoucna je počítáno s další alternativou k účelovému využití státní podpory – použití částky státní podpory na úhradu školného na vysokých školách. Tato úprava bude předložena v rámci připravovaného zákona o vysokých školách, na který bude navázána. Z tohoto důvodu nebyla předložena jako součást zmíněného návrhu zákona.“¹⁴

Současné smlouvy jsou platné v původním znění. Pokud projde schválením navrhovaná změna, tak nadále zůstává pevně stanovená úroková sazba z vkladů a úvěrů a současně je i zachován stanovený maximální rozdíl mezi těmito úrokovými sazbami.

Obrázek č. 1 Ukázka zhodnocování stavebního spoření¹⁵

Kolik si s Buřinkou naspoříte za 6 let:

Měsíční vklad v Kč	Vklady klienta celkem v Kč	Zhodnocení vkladů v Kč	Vklady + zhodnocení celkem v Kč*	Roční míra zhodnocení v %
500	36 000	6 246	42 246	5,4 %
1 000	72 000	12 495	84 495	5,4 %
1 500	108 000	18 743	126 743	5,4 %
1 700	122 400	21 210	143 610	5,4 %
2 000	144 000	23 496	167 496	5,1 %
2 500	180 000	25 731	205 731	4,5 %

* Částky nezahnují zdanění úroků a úhrady spojené se stavebním spořením.

¹⁴ MINISTERSTVO FINANČÍ ČR. *Informace Ministerstva financí k vládnímu návrhu novely zákona o stavebním spoření - rok 2012*. [on line]. @ 30. dubna 2012. [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/stavebni_sporeni_69872.html

¹⁵ ČESKÁ SPOŘITELNA. *Stavební spoření*. [on line]. @ 2013. [cit. 2013-03-22]. Dostupné z: <http://www.csas.cz/banka/nav/osobni-finance/stavebni-sporeni/o-produktu-d00019363>

2.2 Úvěrové produkty finančních trhů

Úvěrové produkty jsou důležitým nástrojem finančních trhů. Jedná se o finanční produkty, kdy věřitel poskytuje dlužníkovi sjednanou peněžní částku a za tuto službu si účtuje úrok.

Celkovou cenu úvěru lépe než úrok vyjadřuje roční procentní sazba nákladů zohledňující do ceny úvěru celkovou roční hodnotu čerpání úvěru, celkové roční splátky umořující úvěr, veškeré poplatky, provize a daně, které jsou věřiteli známy při sjednávání úvěru, a spotřebitel je musí na základě smlouvy zaplatit. Ve smlouvě je stanovena na roční bázi. „*Základní rovnice, kterou se stanoví roční sazba nákladů (RPSN), odpovídá na ročním základě celkové současné hodnotě čerpání na jedné straně a celkové současné hodnotě splátek a plateb poplatků na straně druhé.*“¹⁶

Dalším důležitým ukazatelem pro cenu úvěru je doba, na kterou je úvěrová smlouva uzavírána. Doba splácení úvěru obvykle souvisí s určením peněžních prostředků, které jsou úvěrem čerpány. Čím je doba umořování úvěru delší, tím je úvěr dražší. „*Podle doby splatnosti je možno rozdělit úvěry na:*

- *krátkodobé, kdy doba splatnosti nepřesahuje jeden rok*
- *střednědobé, kdy doba splatnosti je od jednoho roku do pěti let*
- *dlouhodobé, kdy doba splatnosti je delší než 5 let*“¹⁷

Na trhu úvěrových produktů se pohybují banky i nebankovní společnosti. Pro ně je poskytování půjček a úvěrů výhodné. Z jejich pohledu se jedná o aktiva, která půjčují svým dlužníkům. Jsou to produkty, které jim přinášejí zisk.

Na finančním trhu dochází k velké konkurenci v poskytování úvěrových produktů. Se zvyšující konkurencí dochází k menším nárokům na spotřebitele v oblasti solventnosti a jistění při sjednávání úvěru. To se však může obrátit proti spotřebiteli, pokud správně neodhadne své možnosti a špatnými rozhodnutími se dostane do situace, kdy není schopen dostát svým závazkům se splácením úvěru, tzv. dluhové pasti.

Při sjednávání úvěru je pro budoucího dlužníka důležité, jakou společnost si zvolí jako poskytovatele úvěru. Z hlediska bezpečnosti spotřebitele je důležitá míra

¹⁶ Zákon č. 145/2010 ze dne 21. dubna 2010 o spotřebitelském úvěru, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2010, částka 52, s.1890. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=145/2010&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

¹⁷ RADOVÁ, J., DVOŘÁK, P. *Finanční matematika pro každého*. 1. vyd. Praha: GRADA, 1993. s. 88. ISBN 80-85623-27-7

kontroly a regulace věřitele. Na českém trhu se pohybují tři typy společností, které poskytují úvěry spotřebitelům. Jedná se o banky, které podléhají dohledu České národní banky, a dále jsou to společnosti mimo kontrolu České národní banky, a to buď sdružující se pod Českou leasingovou a finanční asociací, kam patří větší úvěrové společnosti a leasingové společnosti, nebo společnosti, které nejsou organizované v asociaci ani pod kontrolou České národní banky. Z toho je patrné, že z pohledu dlužníka jsou nejméně bezpečné společnosti, které nepodléhají žádné kontrole. Nemusí se řídit žádnými omezeními ani etickými normami. U těchto poskytovatelů úvěrů provádí kontrolu pouze Česká obchodní inspekce. „*Na poskytování úvěrů a půjček jinými subjekty než jsou banky (jejich činnost není živností) dopadá standardní úprava živnostenského zákona.*“¹⁸ To znamená, že se jedná o společnosti, které jednájí vlastním jménem, na vlastní riziko s cílem dosáhnout zisk a svou činnost vykovávají soustavně a samostatně.

Z důvodu rozsahu práce jsou níže popisovány spotřebitelské a kontokorentní úvěry poskytované bankami, které se pohybují na českém trhu.

Poskytování úvěrů je legislativně ošetřeno v Zákoně č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník ve znění pozdějších předpisů, dále v Zákoně č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru, a dále je upraveno jeho novelizací, kterou je Zákon č. 43/2013 Sb. novela zákona o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů, který nabyl účinnosti dne 25. února 2013.

2.2.1 Spotřebitelský úvěr

„*Spotřebitelským úvěrem se rozumí odložená platba, půjčka, úvěr nebo jiná obdobná finanční služba poskytovaná nebo přislíbená spotřebiteli věřitelem, nebo zprostředkovatelem.*“¹⁹

Před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru mezi spotřebitelem a věřitelem je nutné informovat spotřebitele o všech podmínkách, které jsou uvedeny ve smlouvě jako je druh spotřebitelského úvěru, informace o věřiteli, který úvěr poskytuje, době

¹⁸ BĚHOUNEK, P. *Úvěry a půjčky*. 1. vyd. Ostrava: Nakladatelství Jiří Motloch-Sagit, 2000. s. 15. IBSN 80-7208-155-1

¹⁹ Zákon č. 43 ze dne 31. ledna 2013, o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů. In: *Sbírka zákonů*. 2013, částka 19. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/Legislativa_zakon_43-2013_novela_zakona_o_spotrebitelskem_uveru-zakon-145-2010.pdf

splácení, celkové částce splatné spotřebitelem, výpůjční úrokové sazbě, roční úrokové sazbě nákladů na spotřebitelský úvěr. Současně mu musí být poskytnuty informace ohledně počtu splátek, jejich výše a četnosti. Spotřebiteli je nabídnuta možnost na uzavření doplňkových služeb, jako je například pojištění. Současně se spotřebiteli podávají informace o možnosti předčasného splacení úvěru a nastavených podmínkách věřitelem pro krytí jeho nákladů spojených s tímto předčasným splacením, o stanovené úrokové sazbě v případě opožděných plateb, nebo pokut z prodlení a další informace, aby se spotřebitel mohl svobodně rozhodnout, zda za stanovených podmínek uzavře smlouvu o spotřebitelském úvěru.

Klientovi může být nabídnut účelový nebo neúčelový úvěr. Neúčelový úvěr bývá dražší, ale klient nemusí bance prokazovat, na co byly zapůjčené peníze použity. Některé banky nabízejí studentům úvěry určené na financování školného. Jejich výhodou je možnost odložené platby do dokončení studia v řádném termínu i možnost výhodnější úrokové sazby.

Před uzavřením smlouvy si banka jako věřitel ověřuje klientovu možnost splácet dle údajů, které ji sám poskytl ohledně svých příjmů a nákladů. Dále si ověřuje platební bezúhonnost v registru dlužníků. Po tomto ověření je banka povinna informovat klienta o výsledku jejího šetření.

Smlouva vyžaduje písemnou formu. Věřitel poskytne spotřebiteli kopii smlouvy pro jeho potřebu. Od smlouvy může dlužník odstoupit písemnou formou a za stanovených podmínek.

Tabulka 6: Přehled poskytovaných úvěrů vybraných bank k březnu 2013

Banka	Založení	Úrok v %	RPSN v %	Předčasné splacení	Poznámky
AIRBank	zdarma	od 10,9	16,00	zdarma	úroková míra se stanovuje individuálně
ČS	1% z poskytnuté částky	od 8,0	10,06	zdarma	individuální přístup; studentům může být poskytnuta odložená splatnost úvěru do doby zakončení studia
ČSOB	zdarma	od 8,9	dle doby splatnosti	zdarma	individuální přístup
Equa bank	zdarma	11,1	8,41	zdarma	
GE Money Bank	zdarma	7,5 - 17,5	dle splatnosti	zdarma	individuální přístup
Komerční banka	zdarma	13,81	16,20	zdarma	individuální přístup pro studenty je poskytována nižší úroková míra 11,1 % i u úvěrů s odloženou dobou splatnosti
LBBW Bank CZ	1% z poskytnuté částky	stanoveno individuálně dle bonity klienta		zdarma	individuální přístup

Zdroj: Vlastní zpracování

2.2.2 Kontokorentní úvěr

Na rozdíl od spotřebitelského úvěru, který může být účelový i neúčelový, kontokorentní účet je vždy neúčelový. Jedná se o velmi významný úvěrový produkt, který je krátkodobý. Jeho princip spočívá v tom, že klient po uzavření smlouvy s bankou, u které má vedený běžný účet, uzavře smlouvu o povoleném přečerpání zůstatku na běžném účtu. Smlouva obsahuje úvěrový rámec kontokorentního úvěru, splatnost úvěru, způsob zajištění, výše úroku a podmínky pro přečerpání úvěrového limitu. Do ceny kontokorentního úvěru si banka zahrnuje debetní úroky a pohotovostní provizi, tj. náklady vznikající bance v případě, kdy klient překročí zůstatku na účtu nečerpá. „*Náklady vznikají bance z toho důvodu, že musí držet tyto prostředky v relativně velmi likvidní formě, protože klient má právo kdykoliv přiznaný úvěr čerpat.*“²⁰ V ceně produktu jsou dále zohledněny provize za překročení úvěrového rámce a z obratu. Obě tyto provize se zabývají hraničními stavy na účtu klienta. Provize za překročení úvěrového rámce ošetřuje pro banku situaci, kdy klient vyčerpal z běžného účtu své veškeré prostředky a současně přečerpal povolený debet. Překročení úvěrového rámce je úročeno úrokovou sazbou, ke které je ještě připočtena přírážka dle uzavřené smlouvy. Provize z obratu naopak pokrývá bance náklady spojené s tím, že klient kontokorent nečerpá a na svém účtu má dostatek svých prostředků. V případě kladného zůstatku na běžném účtu banka vyplácí klientovi kreditní úroky. Ty jsou ale nižší než úroky, které účtuje v případě čerpání debetu. Tento systém vyplývá z logiky banky. Půjčované peníze klientům pro ni představují její aktiva a jejich půjčování si nechává od klienta zaplatit, na rozdíl od peněz klientů na běžném účtu. Ty si banka od klienta půjčuje a proto je v jejím zájmu, aby klientovi zaplatila co nejméně za jím poskytnuté prostředky bance. Z pohledu klienta pak můžeme konstatovat: „*Kreditní úroky tak de facto snižují náklad na kontokorentní úvěr.*“²¹

Ačkoliv na první pohled je s kontokorentním úvěrem spojeno mnoho poplatků, tak se jedná o klienty oblíbený produkt. Klient se během velmi krátké doby může pohybovat od kreditu do debetu, nemusí se omezovat v čerpání peněz. Pohyby dochází velmi často ke změně zůstatku na účtu. Tím se běžný účet stává velmi flexibilní.

²⁰ RADOVÁ, J., DVORÁK, P. *Finanční matematika pro každého*. 1. vyd. Praha: GRADA, 1993. s. 117. ISBN 80-85623-27-7

²¹ RADOVÁ, J., DVORÁK, P. *Finanční matematika pro každého*. 1. vyd. Praha: GRADA, 1993. s. 117. ISBN 80-85623-27-7

3 **PODMÍNKY PRO ZÍSKÁVÁNÍ DALŠÍCH ZDROJŮ**

Při prozkoumávání finančních zdrojů pro financování studia mimo finanční trhy je nutné se zaměřit na oblast různých podpor a na oblast personálního řízení. Otvírá se zde otázka různorodých typů sociálních podpor, stipendií a soukromých zdrojů, které podporují další růst lidského kapitálu.

3.1 **System státní sociální podpory a veřejného zdravotního pojištění**

System státní sociální podpory a veřejného zdravotního pojištění jsou součástí systému sociálního pojištění, který je významným kanálem státního rozpočtu a to, jak na straně příjmové, tak na straně výdajové. Příjmem systému jsou platby na sociální a zdravotní pojištění. Tato pojištění však nejsou komerční, která fungují na systému, čím více platím pojištění, tím více mohu čerpat výhody, ale je nutno je chápat jako daň. „*Stát z takto vybraných prostředků financuje zdravotní péči nebo dávky v určitých životních situacích. V případě financování zdravotní péče to však nečiní přímo, ale využívá prostředníka, zdravotní pojišťovny.*“²² Z toho vyplývá, že sociální systém je postaven na financování z veřejných rozpočtů, zejména ze státního rozpočtu na rozdíl od zdravotní péče, která je hrazena v České republice z parařiskálních fondů – rozpočtů zdravotních pojišťoven.

3.1.1 **Sociální podpora a podpora v hmotné nouzi**

Zákon č. 117/1995 Sb., o sociální podpoře, se zabývá soustavnou přípravou na budoucí povolání mimo jiné i u vysokoškolského studia. Jedná se o dobu ode dne, kdy se dítě stalo studentem vysoké školy a končí dnem, kdy dítě ukončilo vysokoškolské studium nebo dovršením věku 26 let. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí může stanovit vyhláškou, které studium v České republice považuje pro účely státní sociální podpory za studium na vysoké škole.

²² VANČUROVÁ, A., KLAZAR, S. *Sociální a zdravotní pojištění – úvod do problematiky*. s. 9. 2. vyd. Praha: ASPI – Wolters Kluwer, 2008. ISBN 978-80-7357-381-2

„Základem pro stanovení nároku a výši některých dávek včetně určení hranice příjmů osoby či rodiny je životní minimum.“²³ Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, vyhrazuje pojem životního a existenčního minima „jako minimální hranici peněžních příjmů (dále jen „příjem“) fyzických osob (dále jen „osoba“) k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb a existenční minimum jako minimální hranici příjmů osob, která se považuje za nezbytnou k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb na úrovni umožňující přežití.“²⁴ Dle výše zmíněného zákona se pro stanovení životního minima posuzují rodiče, nezletilé a zletilé děti, pokud žijí ve společné domácnosti a nejsou posuzovány s jinými osobami. Pro výpočet životního minima se stejně posuzuje i zletilé dítě, ačkoliv již netvoří společnou domácnost s rodiči, jako by i nadále s rodiči žilo.

Životní minimum je vypočítáváno na základě Nařízení vlády č. 409/2011 Sb., o zvýšení částek životního a existenčního minima.

Tabulka 7: Částky životního minima (v Kč)

OSOBA	SUMA
Jednotlivec	3 410
1. dospělá osoba v domácnosti	3 410
2. a další dospělá osoba v domácnosti	2 830
Nezaopatřené dítě do 6 let	1 740
Nezaopatřené dítě od 6 do 15 let	2 140
Nezaopatřené dítě od 15 let do 26 let	2 450

Zdroj: Vlastní zpracování

Pro přiznávání jednotlivých dávek je mimo životního minima posuzován příjem rodiny a konkrétní sociální situace. Ze státní sociální podpory může být přiznáno i několik dávek souběžně. Jako příjem rozhodný pro udělení dávek je považován příjem ze závislé činnosti, ze samostatné výdělečné činnosti, z kapitálového majetku, z funkčních požitků, z pronájmu a ostatní činnosti dle Zákona č. 586/1992 Sb., o dani z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, po odečtení pojistného na sociální pojištění,

²³ INTEGROVANÝ PORTÁL MINISTERSTVA PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Obecné informace*. [on line]. @ 1.1.2013 [cit. 2013-03-17]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/soc/ssp/obcane/obecne>

²⁴ Zákon č. 110/2006 ze dne 14. března 2006 o životním a existenčním minimu. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2006, částka 37, s. 1300. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=110/2006&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, pojistného na veřejné zdravotní pojištění a po odečtu daně z příjmů a v případě příjmů ze samostatné výdělečné činnosti také po odečtení výdajů vynaložených na jejich dosažení. Dalšími rozhodnými příjmy pro přiznání dávek mimo jiné jsou i dávky nemocenského a důchodového pojištění, podpora v nezaměstnanosti a podpora při rekvalifikaci.

Žádosti o přiznání dávek se podávají na formulářích předepsaných Ministerstvem práce a sociálních věcí na Úřadu práce dle místní příslušnosti.

Dle výše uvedeného Zákona č. 117/1995 Sb., o sociální podpoře, je možné čerpat několik druhů sociální podpory:

Přídavek na dítě náleží i zletilému nezaopatřenému dítěti. Vysokoškolským studentům vzniká nárok na čerpání přídavku, pokud splňují kritéria daná zákonem. Kritériem pro čerpání je rozhodný příjem v rodině. Posuzovaný příjem rodiny pro přiznání příspěvku musí být nižší než 2,4 násobek životního minima rodiny během předcházejícího kalendářního roku.

Sociální příplatek může být nárokován, pokud rozhodný příjem rodiny nepřevyšuje součin částky životního minima rodiny, případně zvýšené částky, a koeficientu 1,60. Děti, které se soustavně připravují na budoucí povolání na vysoké škole mimo místa jeho trvalého bydliště, mohou čerpat sociální příplatek, pokud již nečerpají příspěvek na dopravu.

Příspěvek na dopravu může být nárokován nezaopatřeným dítětem, které se soustavně připravuje na budoucí povolání na vysoké škole mimo místo svého trvalého pobytu a rozhodný příjem rodiny je menší než součin životního minima rodiny a koeficientu 2,00. Pro výši příspěvku je rozhodné, jak daleko se škola nachází, a jak často do ní dítě dojíždí.

Příspěvek na úhradu potřeb dítěte má možnost nárokovat nezaopatřené dítě v pěstounské péči, které se soustavně připravuje na budoucí povolání na vysoké škole mimo místo svého bydliště.

Příspěvek na bydlení – může být nárokován vlastníkem nebo nájemcem bytu, který je hlášen v bytě k trvalému pobytu, současně je v rozhodném období zapláceno nájemné a veškeré poplatky za služby spojené s užíváním bytu a jestliže rozhodný příjem rodiny nebo osob, které jsou společně hlášeny k trvalému pobytu v jednom bytě, nepřevyšuje částku součinu jejich celkového životního minima a koeficientu 1,40. Výše

příspěvku za kalendářní měsíc je rozdíl mezi částkou nákladů na domácnost rodiny a podílem, v čitateli součinu částky nákladů na domácnost rodiny a rozhodného příjmu rodiny a ve jmenovateli součinu částky životního minima a koeficientu 1,40. Příspěvek se vyplácí zálohově.

Dále mohou být poskytovány dávky dle Zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů:

Mimořádná okamžitá pomoc – jedná se o dávky, které jsou přidělovány v situacích, které je nutné bezodkladně řešit. Jednou z těchto situací uvádí zákon jako nedostatek prostředků k uhrazení odůvodněných nákladů vznikajících v souvislosti se vzděláním. Dávku lze poskytnout až do výše těchto výdajů, maximálně však do desetinásobku částky životního minima.

Doplatek na bydlení je poskytován, jako dávka v hmotné nouzi, a slouží k řešení nedostatku příjmu k uhrazení nákladů na bydlení pro žadatele, kterým nestačí vlastní příjmy včetně příspěvku na bydlení ze státní sociální podpory. Dávka je poskytována majiteli nebo nájemci bytu ve výši odůvodněných nákladů na bydlení s tím, že žadateli či rodině musí zůstat k dispozici částka na živobytí, která je stanovena pro každou osobu individuálně.

3.1.2 Veřejné zdravotní pojištění

Součástí systému sociálního pojištění je subsystém zdravotního pojištění. Tento subsystém se řídí Zákonem č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

„Veřejné zdravotní pojištění je druh zákonného pojištění, na jehož základě je plně nebo částečně hrazena zdravotní péče poskytnutá pojištěnci s cílem zachovat nebo zlepšit jeho zdravotní stav.“²⁵

Právo na bezplatnou zdravotní péči je garantováno Zákonem č. 1/1993 Sb., Ústavou České republiky. Na základě této garance je stanoven široký okruh pojištěnců zdravotního pojištění, tzn. osob, které mohou požadovat plnění z tohoto subsystému. *„Právě u tohoto subsystému rozhodně neplatí, že nárok na plnění má jen ten, kdo do*

²⁵ ČERVINKA, T. *Zdravotní pojištění zaměstnavatelů, zaměstnanců a OSVČ s komentářem a příklady* 2013, s. 16. 5, vyd. Olomouc: ANAG, 2013. ISBN 978-80-7263-765-2

systemu prostřednictvím povinnosti platit pojistné přispívá.“²⁶ Základními pravidly pro účast na veřejném zdravotním pojištění je trvalý pobyt na území České republiky nebo zaměstnanecký poměr u zaměstnavatele, který má trvalý pobyt nebo sídlo společnosti na území České republiky. Plátcí zdravotního pojištění jsou stát, zaměstnavatelé a pojištěnci. Zaměstnavatelům se tato práce nevěnuje.

Stát je plátcem pojistného na zdravotní pojištění za tzv. státní pojištěnce. Jedná se o osoby, které nemají povinnost platit zdravotní pojištění, protože nemají příjmy ze zaměstnání nebo ze samostatné výdělečné činnosti, a současně mohou užívat bezplatnou zdravotní péči.

Do kategorie pojištěnců, za které platí pojistné stát, patří i studenti vysokých škol do ukončení studia, tj. do dne vykonání státní zkoušky, vyloučení nebo zanechání studia, nebo do dosažení věku 26 let. V případě, že student ukončil řádně studium, je stále státním pojištěncem do konce kalendářního měsíce, ve kterém vykonal závěrečnou zkoušku.

Pokud je ukončeno studium vyloučením nebo zanecháním, student přestává být státním pojištěncem následným dnem po neúspěšném dokončení studia.

V případě, že za pojištěnce přestane platit zdravotní pojištění stát, není zaměstnancem, ani není osobou samostatně výdělečně činnou, a ani se v zákonném termínu nezaregistroval na úřadu práce, se student stává osobou bez zdanitelných příjmů. Případem osoby bez zdanitelných příjmů je také *„student, který po ukončení školy nenastoupí po prázdninách do zaměstnání ani nezačne podnikat a tento stav trvá po celý kalendářní měsíc nebo student starší 26 let (pro zdravotní pojištění neplatí ani úleva pro studenty doktorandského studia do 28 let věku.)“*²⁷

Studenti, kteří dosáhnou věku 26 let, a dále se soustavně připravují na budoucí povolání, se nemohou zaregistrovat na Úřadu práce. Na základě Zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, v §25, odst. f) se fyzická osoba soustavě připravující na budoucí povolání nemůže stát uchazečem o zaměstnání. Podmínkou pro zařazení uchazeče o zaměstnání v evidenci úřadu práce je dodržování povinnosti být k dispozici, poskytnout součinnost a přijmout zaměstnání, které mu

²⁶ VANČUROVÁ, A., KLAZAR, S. *Sociální a zdravotní pojištění – úvod do problematiky.* s. 23. 2. vyd. Praha: ASPI – Wolters Kluwer, 2008. ISBN 978-80-7357-381-2

²⁷ ČERVINKA, T. *Zdravotní pojištění zaměstnavatelů, zaměstnanců a OSVČ s komentářem a příklady* 2013, s. 114. 5, vyd. Olomouc: ANAG, 2013. ISBN 978-80-7263-765-2

zprostředkuje úřad práce. U studenta, který pokračuje ve svém studiu, sociální systém nepředpokládá, že by mohl tyto podmínky dodržet.

3.2 Stipendia

Stipendia jsou přidělována dle stipendijních řádů jednotlivých vysokých škol, které vycházejí ze Zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů (dále zákon o vysokých školách). Stipendijní řády jsou vnitřními předpisy dle § 17, odst. g., a v případě soukromých vysokých škol se tyto vnitřní předpisy řídí také § 41 zákona o vysokých školách. Dle ustanovení tohoto zákona jsou vnitřní předpisy vysokých škol předkládány k registraci rektory Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy, které rozhodne dle zákona o předložené žádosti k registraci do 90 dní od podání. O kladném vyřízení žádosti o registraci se nevystavuje rozhodnutí, registrace je označena na stejnopisu registrovaného vnitřního předpisu. Stipendijní řády mohou být doplňovány prováděcími vyhláškami nebo směrnicemi vysokých škol, které upřesňují například výši a podmínky poskytovaného stipendia.

Veřejné vysoké školy vytváří stipendijní fond, jehož příjmem jsou poplatky za studium s výjimkou poplatků za studijní program v cizím jazyce. Významným zdrojem pro vytváření prostředků pro stipendia jsou příspěvek a neinvestiční dotace ze státního rozpočtu České republiky. Oba tyto posledně jmenované zdroje jsou poskytovány prostřednictvím Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Stipendia jsou přiznávána studentům vysokých škol dle zákona o vysokém školství, § 91, za vynikající studijní výsledky, vynikající vývojové, inovační, umělecké, tvůrčí či výzkumné výsledky prohlubující znalosti, na výzkumnou, vývojovou a inovační činnost a v případě tíživé sociální situace studenta či v případech hodných zvláštního zřetele. Dále z dotace či příspěvku ze státního rozpočtu mohou být poskytnuta stipendia na podporu studia v zahraničí i v České republice, a studentům doktorských studijních programů.

Stipendia jsou přiznávána studentům vysokou školou nebo fakultou. Dále přiznává stipendia Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy dle programů, které vyhláší ministr. Stipendia od ministerstva mohou být přiznávána občanům České republiky studujícím na vysokých školách v zahraničí nebo mohou být přiznána podle

programů, kterou jsou v souladu se závazky České republiky plynoucích z mezinárodních smluv.

Na státních školách může být přidělováno stipendium podle programů, které jsou vyhlášovány ministrem obrany a ministrem vnitra. Na těchto vysokých školách jsou poskytována stipendia i mimo důvody uvedené v § 91 zákona o vysokých školách, také dle § 95 stejného zákona, tj. v případě, že se student zaváže po absolvování vysoké školy k setrvání po dohodnutou dobu v činné službě vojáka z povolání nebo ve služebním poměru policisty.

Žádosti o stipendium jsou studenty podávány buď písemnou, nebo elektronickou formou nebo mohou být stipendia poskytována na základě vlastního podnětu děkana a rektora, případně na návrh stipendijní komise. Dle stipendijních řádů a vyhlášek jednotlivých vysokých škol mohou být stipendia přidělována nebo zamítna rektorem nebo děkanem. Vyrozumění je vyhotoveno v písemné podobě, musí obsahovat odůvodnění a poučení o možném odvolání proti rozhodnutí, které může student podat. Rozhodnutí nabývá právní moci dnem po té, kdy marně pominula lhůta pro podání odvolání, dnem po té, kdy se student písemně vzdal možnosti odvolání nebo dnem po té, kdy bylo studentovi doručeno rozhodnutí o přezkoumání rozhodnutí.

Stipendium za mimořádné studijní výsledky, prospěchové stipendium, je přiznáváno studentům zpětně za výborné studijní výsledky v uplynulém akademickém roce při splnění podmínek vyhlášených děkanem nebo rektorem. Pro přidělení stipendia je rozhodný dosažený počet kreditů a průměrný prospěch do stanoveného limitu. Uděluje se studentům prezenčního studia. Studentům doktorských studijních programů se nepřiznává.

Účelové stipendium, mimořádné stipendium nebo také **tvůrčí stipendium**, je přiznáváno studentovi dle § 91 zákona o vysokých školách děkanem nebo rektorem, který se zapojí do vědecko-výzkumné a pedagogické činnosti fakulty, za vědecké, výzkumné a tvůrčí výsledky nebo za plnění mimořádných úkolů přispívajících k rozvoji školy nebo za sportovní, umělecké a tvůrčí výsledky. Stipendium je možno dále přiznat na podporu studia v zahraničí nebo z důvodu konání praxe v České republice nebo zahraničí. Je také možné poskytnout stipendium jako mimořádnou cenu rektora za konkrétních rektorem stanovených podmínek. Stipendium je možné přiznat v mimořádné tíživé situaci nebo za vynikající výsledky během celého studia. Je

udělováno na žádost studenta nebo z vlastního podnětu děkana nebo rektora. Jedná se o jednorázové plnění nebo o pravidelně se opakující měsíční částku zaslano na bankovní účet studenta. Výše stipendia se odvíjí od důvodu, pro který je stipendium přiznáno.

Doktorské stipendium je přiznáno studentům prezenční formy doktorských studijních programů. Studium se skládá ze dvou částí – nárokové a nenárokové. Nároková část je vyplácena v průběhu celého akademického roku a tvoří ji pravidelná měsíční částka, která může být vyplácena do maximální výše příspěvku stanoveného Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Nenároková část je přiznávána za vynikající výsledky ve studiu a ve vědecké a pedagogické činnosti. Jedná se o jednorázovou nebo pravidelnou měsíční částku vyplácenou po stanovenou dobu akademického roku. Je přiznávána děkanem.

Stipendium na podporu ubytování je poskytováno studentům prezenční formy studia bakalářského, magisterského nebo doktorského programu. Musí být dodržena podmínka studia v prvním studijním programu nebo v programu navazujícím. Přiznává se studentům, kteří nemají trvalé bydliště na území okresu školy, jsou občany České republiky, zemí Evropské unie, Švýcarské konfederace nebo jiného státu Dohody o Evropském hospodářském prostoru. Je vypláceno zpětně jednou za tři měsíce bankovním převodem.

Sociální stipendium je přiznáváno dle § 91, odst. 3, studentům, kteří mají dle Zákona č. 117/1995 Sb., o sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, přiznán příravek na dítě. Rozhodný je příjem v rodině zjišťovaný pro účely přiznání příravku na dítě. Přiznává se na dobu deseti měsíců v akademickém roce. Student dokládá oprávněnost své žádosti o sociální stipendium potvrzením od Úřadu práce. Při přiznání sociálního stipendia se student zavazuje, že v případě změny sociální situace, které by ovlivnily přiznávání sociálního stipendia, bude ihned o těchto změnách informovat studijní oddělení. Nárok na přiznání sociálního stipendia končí dovršením věku 26 let.

3.3 Nadace a nadační fondy

Nadace a nadační fondy jsou právnické osoby, které jsou zřizovány na základě Zákona č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. „*Nadace a nadační fond*

*jsou účelová sdružení majetku zřízená a vzniklá podle tohoto zákona pro dosahování obecně prospěšných cílů. Obecně prospěšným cílem je zejména rozvoj duchovních hodnot, ochrana lidských práv nebo jiných humanitárních hodnot, ochrana přírodního prostředí, kulturních památek a tradic a rozvoj vědy, vzdělání, tělovýchovy a sportu.*²⁸

Právnícké osoby zřizované dle tohoto zákona musí obsahovat ve svém názvu označení „nadace“ nebo „nadační fond“. Vznikají na základě uzavření písemné smlouvy mezi zřizovatelem nebo zakládací listinou, případně závětí. V zakládajících listinách musí být uveden účel, pro který se zřizují. Účel musí být v souladu s obecně prospěšným cílem. Den vzniku nadace nebo nadačního fondu je den zápisu do nadačního rejstříku. Minimální hodnota jmění nadace je stanovena na 500 000 Kč, u nadačního fondu však není stanovena a je pouze na úvaze zřizovatelů, jak velkou minimální hodnotu jmění stanoví. Minimální vklad je vložen na termínovaném vkladu v bance po celou dobu trvání nadace nebo nadačního fondu. Nadační jmění je tvořeno pouze peněžními prostředky, cennými papíry, nemovitými a movitými věcmi. Majetek by měl přinášet trvalý výnos a nesmí být zatížen zástavními právy. K dosažení svých cílů využívají nadace výnosy z nadačního jmění, nadační fondy využívají celý svůj majetek. Tyto subjekty nesmějí podnikat vlastním jménem. V rámci své činnosti mohou pronajímat své nemovitosti, pořádat různé loterie, veřejné sbírky, kulturní, sportovní a vzdělávací akce.

Statutárním orgánem nadace nebo nadačního fondu je správní rada, která spravuje majetek, rozhoduje o všech záležitostech a řídí jejich činnost. Počet členů správní rady je stanoven dle zákona na minimálně tři členy nebo celkový počet musí být dělitelný třemi.

Nadace a nadační fondy vedou účetnictví zejména dle Zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Na konci účetního období provádějí účetní závěrku, která v případě nadace musí být ověřena auditorem, v případě nadačního fondu se ověření auditorem vyžaduje pouze za kalendářní rok s celkovým úhrnem nákladů nebo výnosů převyšujícím 3 000 000 Kč nebo pokud jeho majetek převyšuje sumu 3 000 000 Kč. Do šesti měsíců od uzavření

²⁸ Zákon č. 227/1997 ze dne 3. září 1997 o nadacích a nadačních fondech a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 1997, částka 80, s. 4730. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=158/2010&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

účetního období musí být vypracována výroční zpráva, schválena správní radou a do třiceti dnů od schválení musí být uložena u rejstříkového soudu. Pokud správní rada zprávu neschválí, pak výroční zpráva musí být vložena do sbírky listin u rejstříkového soudu nejpozději do konce dalšího účetního období.

Nadace a nadační fondy poskytují nadační příspěvky v souladu s účelem, pro který byly založeny. Osoba, která nadační příspěvek obdrží, je povinna jej využít dle stanovených podmínek. V případě, že tak neudělá, je povinna nadační příspěvek vrátit.

Tabulka 8: Nadace a nadační fondy

Rok / Právní forma	2008		2009		2010		2011	
	absolutně	%	absolutně	%	absolutně	%	absolutně	%
Registrované právnické osoby v národním hospodářství celkem (včetně nadací a nadačních fondů)	594 647	100,0	634 310	100,0	667 961	100,0	695 961	100,0
Nadace, nadační formy	2 669	0,4	2 723	0,4	1 757	0,3	1 845	0,3

Zdroj: Vlastní zpracování

V České republice je mnoho nadací a nadačních fondů, které se zabývají podporou vzdělávání. Orientují se na pomoc primárního, sekundárního i terciárního školství v různých oblastech. Jejich programy diverzifikují jejich působnost v oblasti vzdělávání na podporu přímo v České republice nebo se orientují na pomoc českým studentům v zahraničí. Dalším polem jejich působení jsou různá stipendia nebo jednorázové příspěvky. Podmínky pro jejich poskytnutí mají nadace a nadační fondy zahrnuté ve svých požadavcích na žadatele. V oblasti terciárního školství jsou zejména požadovány podmínky typu – věk do 26 let, studium na vysoké škole, absolvování přijímacího pohovoru, požadavky na studijní průměr, jazykové znalosti, případně sociální či zdravotní handicap.

3.4 Zvyšování kvalifikace na základě požadavku zaměstnavatele

Dne 5. února 2013 vystoupil premiér České republiky Petr Nečas a ministr školství, mládeže a tělovýchovy Petr Fiala na tiskové konferenci s názvem *2x5 kroků ke kvalitnímu školství*. Během této konference sdělili, že se připravuje novela vysokoškolského zákona, jejíž návrh by vláda měla předložit v květnu 2013. Novela má

navrhovat změny financování školství zejména v oblasti spolupráce se zaměstnavateli, kteří se pohybují na trhu práce v České republice a měli by se v budoucnosti podílet na financování terciárního školství.

Zaměstnavatelé pro rozvoj firem potřebují nejen materiální a finanční zajištění, ale nezbytnou součástí pro jejich vývoj je lidský kapitál, který představuje vlastnosti a znalosti pracovní síly na trhu práce. Časem prochází neustálým vývojem, protože na něj působí blízké i vzdálené vlivy.

„Postupem času začal být lidský kapitál rozdělován na dvě části, které spolu sice úzce souvisí, ale lze je od sebe jednoznačně odlišit. Na jedné straně hovoříme o základním lidském kapitálu, který zahrnuje produktivní schopnosti a vlastnosti (fyzickou sílu, řemeslné dovednosti, analytické myšlení apod.) a na straně druhé hovoříme o tzv. širším lidském kapitálu, který nám umožňuje uplatňovat uvedené složky kapitálu základního.“²⁹

Součástí rozvoje lidského kapitálu je systematické vzdělávání pracovní síly. Vedoucí pracovníci spolu s pracovníky řízení lidských zdrojů zabezpečují rozvoj zaměstnanců. Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, se mimo jiné zabývá péčí o odborný rozvoj zaměstnanců. Rozlišuje několik rovin, ve kterých zaměstnavatel vstupuje do rozvoje vzdělání pracovníka. Jedná se o zaškolení a zaučení, odbornou praxi absolventů škol, prohlubování kvalifikace a zvyšování kvalifikace.

*„Samotný cyklus systematického vzdělávání začíná identifikací potřeby vzdělávání. Potřeba vzdělávání znamená **nesoulad mezi schopnostmi (znalostmi, dovednostmi a chováním) zaměstnanců a požadavky pracovních míst.**“³⁰*

Pokud zaměstnavateli vyvstane potřeba pracovní síly s vyšší kvalifikací na pracovní pozici, může oslovit svého pracovníka ke zvýšení kvalifikace. Zákoník práce specifikuje zvýšení kvalifikace jako studium nebo jinou formu přípravy k dosažení vyššího stupně vzdělání. V momentě, kdy zaměstnavatel požaduje od zaměstnance absolvování vysokoškolského studia a náklady na studium by pro zaměstnance dosahovaly alespoň 75 000 Kč, není možné dosažení takového vzdělání zaměstnanci

²⁹ MAZOUCH, P., FISCHER, J. *Lidský kapitál – měření, souvislosti, prognózy*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2001. s. 1. ISBN 978-80-7400-380-6

³⁰ ŠIKÝŘ, M. *Personalistika pro manažery a personalisty*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012. s. 149. ISBN 978-80-247-4151-2

nařídít. V takovém momentu je možné uzavření kvalifikační dohody mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem. Zaměstnavatel se ve smlouvě zavazuje uhradit náklady spojené se studiem a zaměstnanec se zavazuje setrvat ve firmě po uvedené dobu, maximálně však po dobu pěti let. Ve smlouvě je dále ošetřen odchod zaměstnance z firmy během studia, případně nedodržení sjednané doby setrvání ve firmě nebo nedokončení studia, které je předmětem kvalifikační dohody. V uvedených případech zaměstnanci vzniká povinnost uhradit zaměstnavateli náklady spojené se studiem.

Zaměstnavateli vznikají náklady spojené se školným, ale i mzdové náklady spojené s náhradami mzdy nebo platu za pracovní volna, která umožňuje zaměstnanci v nezbytném rozsahu k účasti na přijímací zkoušce a na vyučování, přípravu a vykonávání zkoušek, na vypracování a obhajobu závěrečné práce a dále na přípravu a vykonání státní závěrečné zkoušky.

Pro zaměstnavatele je výhodné, když může své potřeby na kvalifikovanou pracovní sílu uspokojovat prostřednictvím svých zaměstnanců, kteří si zvyšují kvalifikaci. Takoví zaměstnanci jsou již zapracovaní a současně mohou v praxi aplikovat nové znalosti získané během studia. „*V porovnání se získáváním, udržením, rozvojem a rozmisťováním správných lidí jsou všechna ostatní aktiva sekundární. Jen lidé dokážou použít znalosti, které zprostředkovávají technologie.*“³¹

³¹ WALKER, A. J. a kol. *Moderní personální management – Nejnovější trendy a technologie*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2003. s. 103. ISBN 80-247-0449-8

4 PRŮZKUM MEZI STUDENTY VYSOKÝCH ŠKOL

Praktická část práce je opřena o výsledky dotazníkového průzkumu – Možnosti financování studia, který probíhal na Univerzitě Jana Amose Komenského s.r.o., Vysoké škole ekonomické v Praze a Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Praze ve dnech 2. až 6. března 2013. Celkem bylo osloveno 120 studentů, kterým byly předloženy k vyplnění dotazníky. Navrátilo se 104 vyplněných dotazníků. To představuje 86,67 % z celkového počtu. Je možné konstatovat, že se jedná o vysokou návratnost. Dotazníkový průzkum byl organizován anonymně, zejména z důvodu dotazů zabývajících se příjmy respondentů.

Předmětem zkoumání bylo zjistit, jak současní studenti vysokých škol vnímají problematiku financování studia z obecného pohledu a z hlediska jejich současných zkušeností.

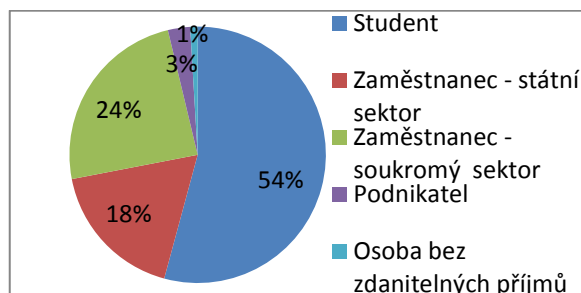
Dotazník obsahuje:

- obecnou část týkající se pohlaví, věku, zařazení ve společnosti z hlediska příjmu, výběru školy
- část zaměřenou na vnímání situace ve společnosti ohledně financování studia
- část týkající se využívání finančních produktů vhodných pro financování studia
- část věnující se studujícím při zaměstnání
- část zkoumající sociální podpory a stipendia
- závěrečnou část dotazující se na příjmy respondentů

Zjišťování bylo prováděno na výběrovém vzorku studentů. Náhodně bylo vybráno 60 studentů veřejných škol a 60 studentů soukromé vysoké školy, nezávisle na ročníku, programu a typu studia. Skutečné rozložení respondentů z navrácených dotazníků je 49,04 % ze soukromé školy a 50,96 % z veřejných škol. Zúčastnilo se 17 mužů, 85 žen a 2 oslovení respondenti neuvedli své pohlaví. Dotazník se zabýval rozdělením respondentů dle jejich zařazení ve společnosti z hlediska jejich společenského postavení, kdy respondenti byli rozděleni do pěti skupin – student, zaměstnanec státního sektoru, zaměstnanec soukromého sektoru, podnikatel a osoba bez

zdanitelných příjmů. Studenti jsou zastoupeni 54 %, zaměstnanci státního sektoru tvoří 16 %, zaměstnanci soukromého sektoru mají 14 % zastoupení, malé zastoupení mají podnikatelé ve 3 % a osoby bez zdanitelných příjmů tvoří 1 %.

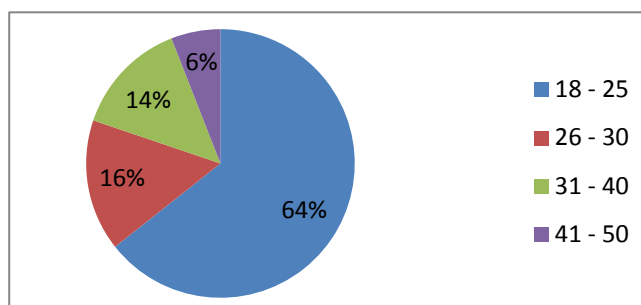
Graf 1: Rozdělení respondentů z hlediska společenského postavení

Zdroj: Vlastní zpracování

Současně byl sledován věk respondentů, kteří byli rozděleni do věkových kategorií: 18 – 25, 26 – 30, 31 – 40, 41 – 50 a nad 50 let. Nejpočetnější skupina respondentů byla ve skupině 18 – 25 let, která představuje 64 %. Druhá nejpočetnější věková skupina 26 – 30 zahrnuje 16 % respondentů. Třetí skupina, která představuje věkovou skupinu od 31 – 40 let, měla zastoupení 14 %. Málo početná skupina je ve věku 41 – 50 let, která zahrnuje 6 % respondentů. Ve zkoumané skupině všech respondentů se nenachází nikdo starší 50 let.

Graf 2: Rozdělení respondentů dle věku

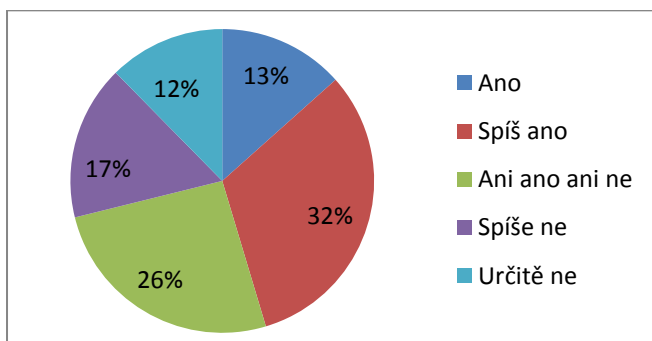
Zdroj: Vlastní zpracování

Pro zkoumání výběru školy byly použity škálové otázky. Respondenti měli možnost výběru mezi odpověďmi Ano – Spíš ano – Ani ano ani ne – Spíše ne – Určitě ne.

U otázky, zda si zvolili vysokou školu dle prestiže, 45 % respondentů se přiklání k odpovědi Ano, 26 % respondentů se vyjádřilo neutrálně a 29 % respondentů vyjádřilo

negativně. Graf č. 3 podrobně znázorňuje škálu odpovědí. Můžeme konstatovat, že společenská prestiž není jednoznačně rozhodujícím kritériem pro výběr vysoké školy.

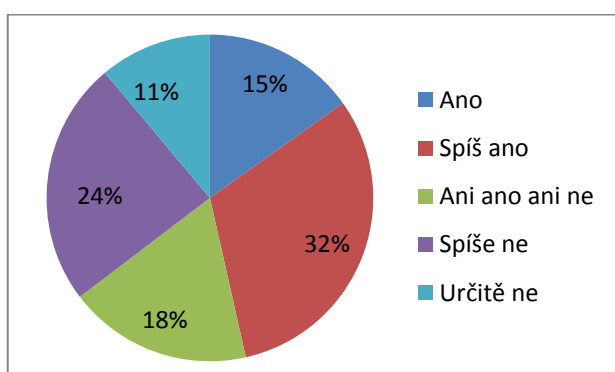
Graf 3: Výběr dle prestiže

Zdroj: Vlastní zpracování

Další otázka ohledně výběru školy se týkala možnosti uplatnění absolventů na trhu práce. 47 % respondentů se přiklání k odpovědi Ano, 18 % respondentů se vyjádřilo neutrálně a 35 % respondentů se vyjádřilo záporně. Z výsledků můžeme konstatovat, že pro většinu respondentů je spíše rozhodující při výběru školy uplatnění absolventů na trhu práce. Níže uvedený Graf č. 4 podrobně znázorňuje procentní vyjádření odpovědí v nabídnuté škále.

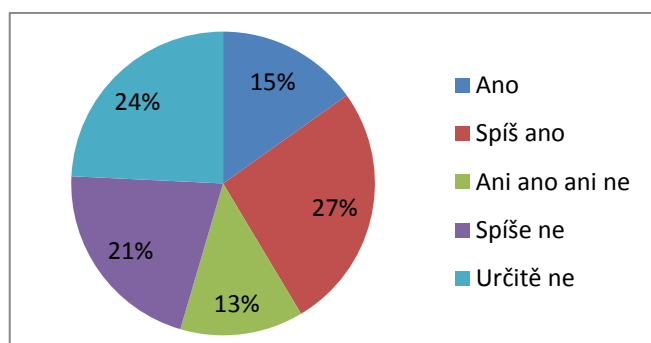
Graf 4: Výběr dle uplatnění na trhu práce

Zdroj: Vlastní zpracování

Následující otázka byla zaměřena na výběr dle zaměření školy. 42 % studentů se vyjádřilo kladně, 13 % neutrálně a 45 % se přiklápělo k záporné odpovědi. Odpovědi jsou znázorněny Grafem č. 5 dle nabízené škály. Dle níže uvedeného grafu můžeme usuzovat, že pro většinu respondentů není absolutně rozhodující zaměření školy.

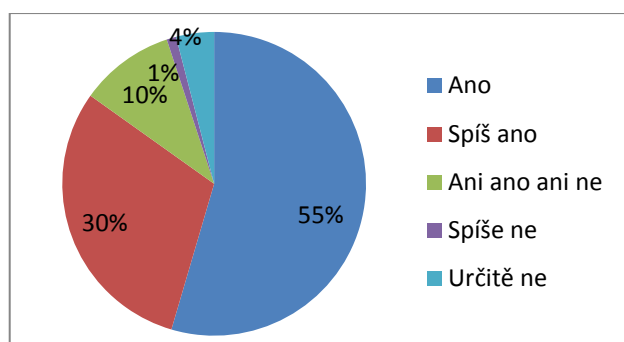
Graf 5: Výběr školy dle zaměření školy

Zdroj: Vlastní zpracování

Poslední otázka se týká výběru školy dle vzdálenosti od bydliště respondenta. 85 % respondentů se vyjádřilo kladně, 10 % se vyjádřilo neutrálně a 5 % se vyjádřilo záporně. Na základě odpovědí respondentů můžeme konstatovat, že rozhodujícím faktorem pro výběr školy je její vzdálenost od bydliště studenta. Podrobné zobrazení odpovědí dle nabídnuté škály vyjadřuje Graf č. 6.

Graf 6: Výběr školy dle vzdálenosti od bydliště

Zdroj: Vlastní zpracování

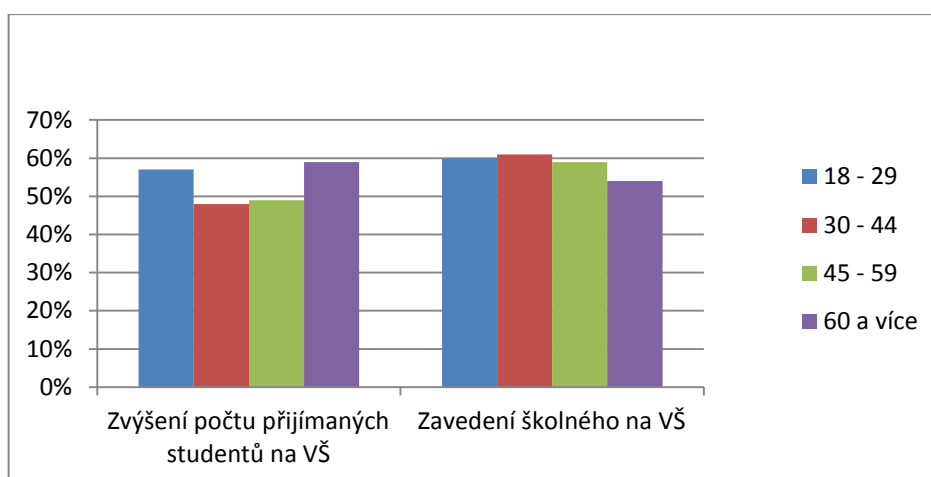
4.1 Hypotéza č. 1 Společnost souhlasí se zavedením školného na veřejných vysokých školách

Hypotéza týkající se souhlasu společnosti se zavedením školného vychází z častých diskuzí, které jsou vedeny odbornou i laickou veřejností v souvislosti s těžkou situací veřejných financí. Otázka školného je otevírána již delší dobu. V roce 2001 byl udělán výzkum agenturou STEM zaměřený na dva předpoklady:

- a) souhlas se zvýšením počtu přijímaných studentů na vysoké školy
- b) souhlas se zavedením školného.

Zhodnocení průzkumu obsahuje: „Potřeba kvalitního vzdělání a jeho širší dostupnosti, spojená však s odpovědností za prostředky, které do vzdělání investuje stát, stojí výše v žebříčku hodnot pravicově orientovaných lidí. Ti jsou také častěji ochotni prosazovat jak větší počet míst na vysokých školách, tak to, aby se studenti na výdajích na vzdělání, tedy investici do vlastní budoucnosti, podíleli.“³² Výsledky jsou vyjádřeny v níže uvedeném Grafu 7, a respondenti průzkumu jsou zde rozděleni dle věkových kategorií.

Graf 7: Podíl lidí různého věku, kteří podporují zvýšení počtu přijímaných studentů na VŠ a těch, kteří podporují zavedení školného

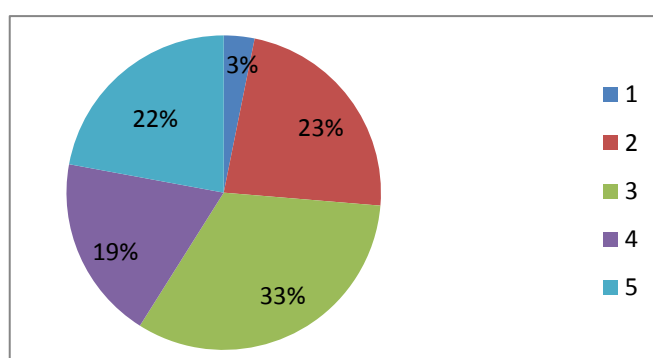
Zdroj: STEM, Trendy 1/2001

³² STEM. *Informace z výzkumu Trendy 1/2001, Zavedení školného na vysokých školách má podporu pravicových voličů.* [on line]. © 2011. [cit. 2013-03-22]. Dostupné z: <http://www.stem.cz/clanek/177>

Populace, která je vybrána pro účely dotazníkového šetření spojeného s tématem Možnosti financování studia, odpovídala na otázky týkající se názoru ohledně přínosu školného v oblasti vysokého školství. Vyjadřovali se pomocí hodnocení výroku jako ve škole, tj. bylo jim nabídnuto hodnocení nabízené odpovědi od jedničky do pětky.

a) ***Výrok: Myslím si, že placení školného na veřejných vysokých školách by bylo přínosem pro řešení stávající situace na vysokých školách***

Graf 8: Placení školného jako přínos

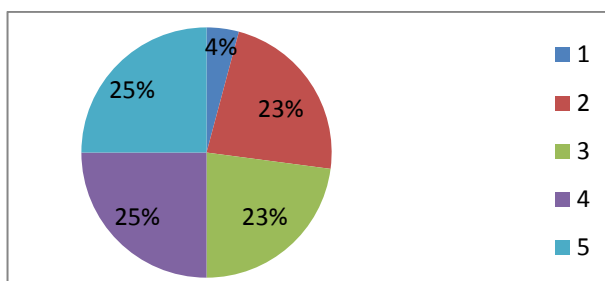

Zdroj: Vlastní zpracování

V odpovědích označili výrok jedničkou 3%, dvojkou 23 %, trojkou 33 %, čtyřkou 19 % a pětkou 22 % respondentů. Z toho vyplývá, že 26 % dotazovaných se přiklání k výroku, že placení školného by bylo přínosem k řešení stávající situace. 33 % respondentů není rozhodnuto a 41 % výše uvedený výrok odmítá.

- b) ***Výrok: Myslím si, že placení školného na veřejných vysokých školách by zkvalitnilo výuku.***

Graf 9: Placení školného jako prostředek zkvalitnění výuky

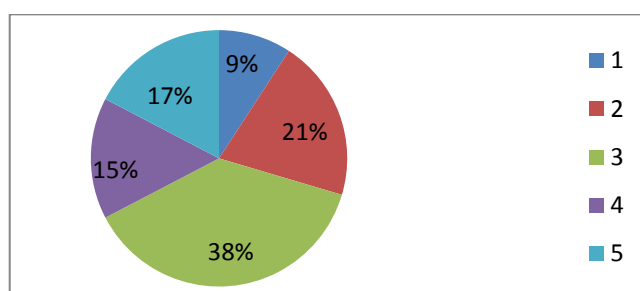

Zdroj: Vlastní zpracování

Respondenti přiřadili výroku jedničku ve 4 %, dvojku v 23 %, trojku ve 23 %, čtyřku ve 25 % a pětku ve 25 %. Dle přiřazených hodnot je prokazatelné, že 50 % dotazovaných si nemyslí, že zavedení školného na veřejných vysokých školách způsobí zkvalitnění výuky. 23 % respondentů není rozhodnuto a 27 % se přiklání k pravdivosti výroku.

- c) ***Výrok: Myslím si, že placení školného na veřejných vysokých školách by přilákalo odborníky pro spolupráci s vysokými školami.***

Graf 10: Zavedení školného přiláká odborníky

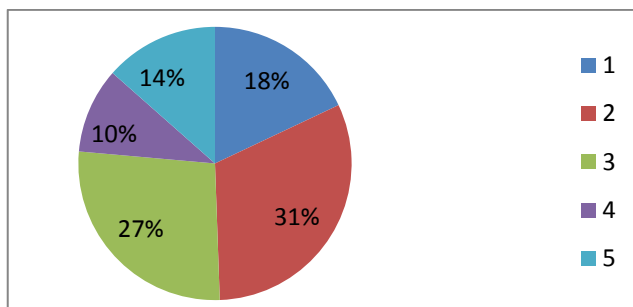

Zdroj: Vlastní zpracování

Jedničkou ohodnotilo výrok 9 % respondentů, 21 % označilo výrok dvojkou, trojkou 38 %, čtyřkou 15 % a 17 % dotazovaných označilo výrok pětkou. Shledáváme, že s výrokem o přilákání odborníků na vysoké školy souhlasí 30 % respondentů, 38 % je nerozhodnuto, 32 % s výrokem nesouhlasí.

- d) **Výrok: Myslím si, že placení školného na veřejných vysokých školách by ulehčilo státnímu rozpočtu.**

Graf 11: Školné by ulehčilo státnímu rozpočtu

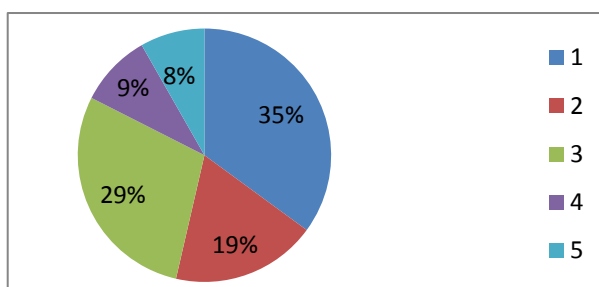

Zdroj: Vlastní zpracování

Souhlas s výrokem vyjádřený označením odpovědi jedničkou provedlo 18 %, dvojkou 31%, trojkou 27 %, čtyřkou 10 % a pětkou 14 % dotazovaných. Z toho vyplývá, že 49 % se přiklání k pravdivosti výroku, 27 % není rozhodnuto o pravdivosti výroku a 24 % nepřikládá pravdivost výroku.

- e) **Výrok: Myslím si, že placení školného na veřejných vysokých školách by nemělo být zavedeno, vysoké školy by měly být dostatečně financovány ze státního rozpočtu.**

Graf 12: Školné by nemělo být zavedeno

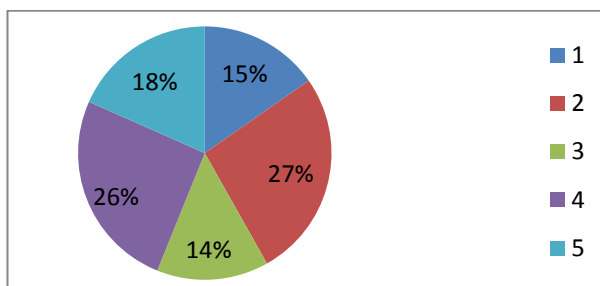

Zdroj: Vlastní zpracování

Výrok o nezavedení školného označilo 35 % respondentů jedničkou, 19 % dvojkou, 29 % trojkou, 9 % čtyřkou a 8 % pětkou. Výsledky ukazují, že většina dotazovaných s výrokem o nezavedení školného souhlasí, kladné stanovisko vyjádřilo 54 %. Část 29 % populace zaujala neutrální stanovisko a 17 % s výrokem nesouhlasí.

- f) **Výrok: Myslím si, že placení školného na veřejných vysokých školách by motivovalo studenty k lepším výkonům ve škole.**

Graf 13: Školné motivuje studenty

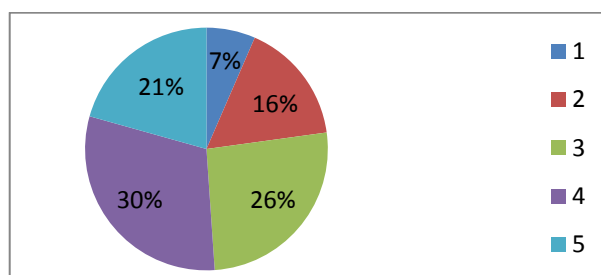

Zdroj: Vlastní zpracování

Výroku vyjadřující souhlas s větší motivací studentů v případě, že studenti budou platit školné, dalo jedničku 15 % respondentů, dvojku zvolilo 27 % dotazovaných studentů, trojku 14 %, čtyřku 26 % a 18 % dotazovaných přiřadilo pětku. Odpovědi ukazují, že 42 % se přiklání k pravdivosti výroku o motivaci studentů, 14 % není rozhodnuto a 44 % nesouhlasí s pravdivostí tvrzení.

- g) **Výrok: Myslím si, že placení školného na veřejných vysokých školách by motivovalo vyučující k lepším výkonům ve škole.**

Graf 14: Školné motivuje vyučující

Zdroj: Vlastní zpracování

Výrok, že školné by motivovalo vyučující k lepším výkonům ve škole, získal pro jedničku 7 %, pro dvojku 16 %, pro trojku 26 %, pro čtyřku 30 % a pro pětku 21 % respondentů. Můžeme konstatovat, že 51 % většina s výrokiem o motivaci vyučujících nesouhlasí, 26 % dotazovaných se vyjádřilo neutrálně a 23 % souhlasí s výrokiem.

Závěr: V porovnání s průzkumem agentury STEM, kdy nadpoloviční většina respondentů souhlasila se zavedením školného, náš průzkum hypotézu „Společnost souhlasí se zavedením školného na veřejných vysokých školách“ neprokázal. Více než polovina respondentů vyjádřila nesouhlas se zavedením školného na vysokých školách. Současně se nepodařilo jednoznačně vyvrátit ani potvrdit výroky ohledně přínosu zavedení školného na veřejné vysoké školy. Hodnoty odpovědí se nacházejí na hranici podpory a nepodpoření zavedení školného. Rozdílné výsledky průzkumů mohou být způsobeny časovým odstupem a současně rozdílným sociálním složením populací zahrnutých v průzkumech.

4.2 Hypotéza č. 2 Studenti jsou orientovaní v oblasti finančních produktů a jejich vhodnosti pro financování studia

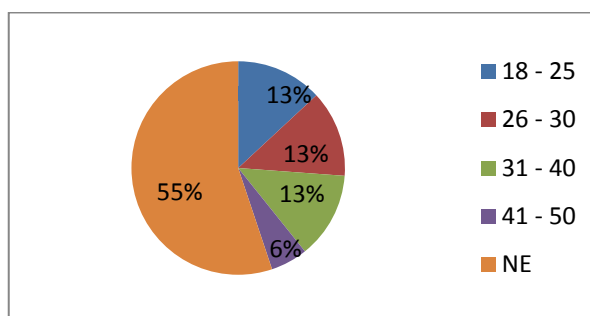
Druhá hypotéza vycházející z tvrzení, že studenti jsou orientovaní v oblasti finančních produktů a jejich vhodnosti pro financování studia, se zaobírá penězi, které studenti musí vynakládat během studia na školné, ubytování, dopravu a odbornou literaturu. Současně se zabývá finančními zdroji používanými pro placení jejich potřeb a jejich názory na finanční produkty, které by sami použili pro vytváření rezerv pro své studium.

S příchodem dluhové krize, zasahující do životů běžných občanů, se zvýšila nutnost finančního vzdělání. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy se snaží zahrnout výuku finanční gramotnosti do osnov již základních škol. Média se zabývají velmi často radami pro běžné občany ohledně využívání finančních prostředků. Tato otázka je otevírána i v souvislosti se zavedením nového pilíře pro důchodové zabezpečení. Z výše uvedeného plyne, že otázka orientace ve finančních produktech je velmi žhavá.

Vybraná populace studentů vysokých škol odpovídala na otázky ohledně nákladů. Respondenti si vybírali možnosti, které se shodovali se skutečností. Mohli si zvolit i více odpovědí na jednu otázku. Následovaly škálové otázky ohledně použití finančních produktů pro vytvoření rezervy. Byla nabídnuta škála Ano – Spíše ano – Ani ano ani ne – Spíš ne – Ne.

a) *Náklady na studium tvoří*

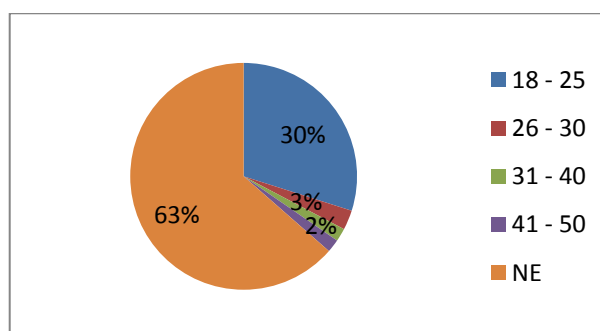
Graf 15: Náklady na školné

Zdroj: Vlastní zpracování

Dle zaznamenaných odpovědí náklady na ubytování spojené se studiem má 13 % populace ve věku 18 – 25 let, 13 % ve věku 26 – 30 let, 13 % ve věku 31 – 40 let a 6 % ve věku 41 – 50 let. 55 % studentů nemá náklady spojené se školným.

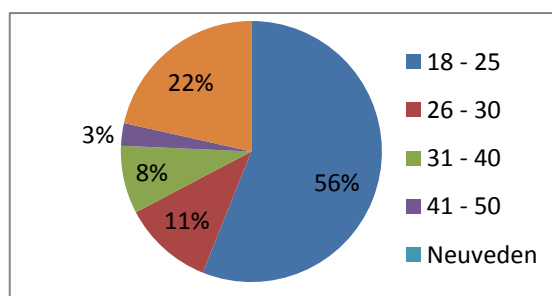
Graf 16: Náklady na ubytování

Zdroj: Vlastní zpracování

Respondenti se vyjádřili, že náklady na ubytování spojené se studiem má 30 % ve věku 18 – 25 let, 3 % ve věku 26 – 30, 2 % ve věku 31 – 40 a 2 % ve věku 41 – 50 let. 63 % oslovených studentů nemá během studia náklady spojené s ubytováním.

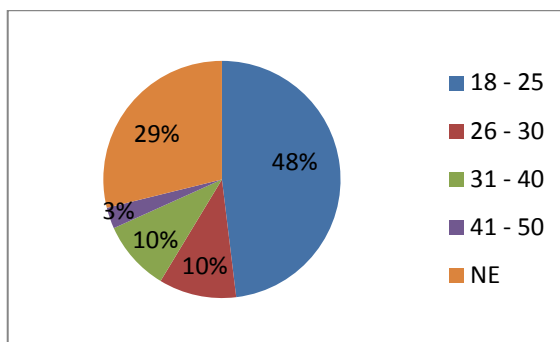
Graf 17: Náklady na dopravu

Zdroj: Vlastní zpracování

Dle výsledků má náklady spojené s dopravou 56 % respondentů ve věku 18 – 25 let, 11 % ve věku 26 – 30, 8 % ve věku 31 – 40 a 3 % ve věku 41 – 50 let. 22 % oslovených studentů nemá během studia náklady spojené s dopravou.

Graf 18: Náklady na odbornou literaturu

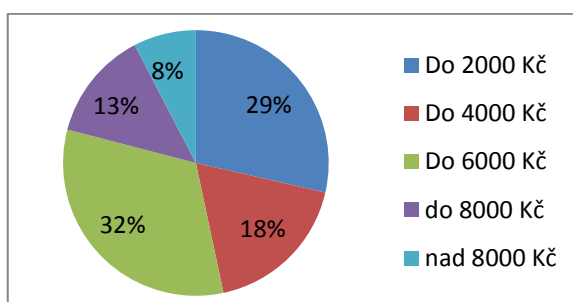

Zdroj: Vlastní zpracování

Náklady na odbornou literaturu má 48 % dotazovaných studentů ve věku 18 – 25 let, 10 % ve věku 26 – 30, 10 % ve věku 31 – 40 a 3 % ve věku 41 – 50 let. 29 % respondentů nevznikají náklady s odbornou literaturou.

b) Mé průměrné měsíční náklady na studium jsou

Graf 19: Průměrné měsíční náklady

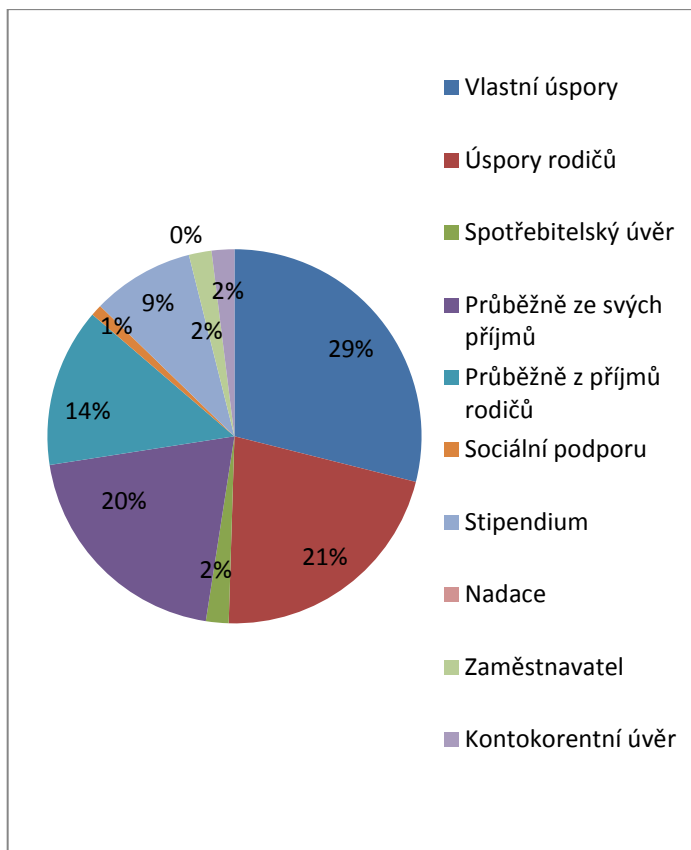

Zdroj: Vlastní zpracování

Průměrné měsíční náklady spojené se studiem ve výši do 2 000 Kč má 29 % dotazovaných, do 4 000 Kč 18 %, do 6 000 Kč 32 %, do 8 000 Kč 13 % a nad 8 000 Kč má náklady 8 % respondentů.

c) *Pro financování studia převážně využívám*

Graf 20: Financování studia

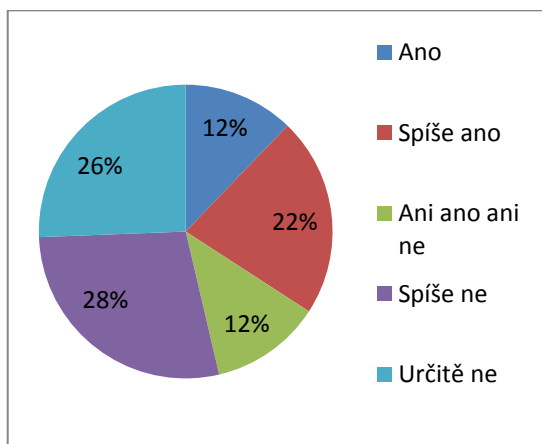

Zdroj: Vlastní zpracování

Dle výsledků průzkumu své náklady na studium 29 % dotazovaných hradí ze svých úspor, 21 % z úspor svých rodičů, 2 % ze spotřebitelského úvěru, 20 % průběžně ze svých příjmů, 14 % průběžně z příjmů svých rodičů, 1 % čerpá sociální podporu, 9 % má stipendium, 2 % hradí náklady zaměstnavatel, 2 % využívají kontokorentní úvěr a 0 % dotazovaných čerpá podporu z nadací.

d) Pokud bych měl tu možnost dopředu si vytvořit dostatečnou rezervu pro financování studia, tak bych zvolil

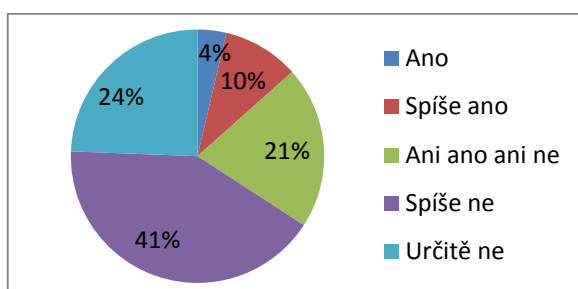
Graf 21: Stavební spoření

Zdroj: Vlastní zpracování

Dle provedeného průzkumu se 12 % respondentů vyjádřilo, že by zvolilo stavební spoření jako prostředek na vytvoření finanční rezervy, 22 % Spíše ano, 12 % označilo odpověď Ani ano ani ne, 28 % se vyjádřilo Spíše ne a 26 % odpovědělo Určitě ne. Shrnuté výsledky vypovídají, že 34 % respondentů by se přiklánělo k využití stavebního spoření pro vytvoření rezervy, 12 % není rozhodnuto a 54 % by produkt ke spoření nevyužilo.

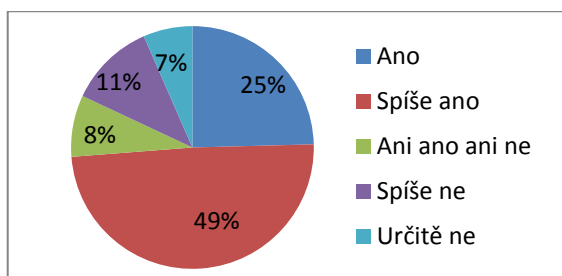
Graf 22: Termínovaný vklad

Zdroj: Vlastní zpracování

Pro variantu spoření pomocí termínovaného vkladu se vyjádřilo Ano 4 % dotazovaných, Spíše ano 10 %, Ani ano ani ne 21 %, Spíše ne 41 % a Určitě ne 24 %. Termínovaný vklad by pravděpodobně zvolilo 14 % respondentů, neutrálně se vyjádřilo 21 %. Vytváření rezervy pomocí termínovaného vkladu by nezvolilo 65 % studentů.

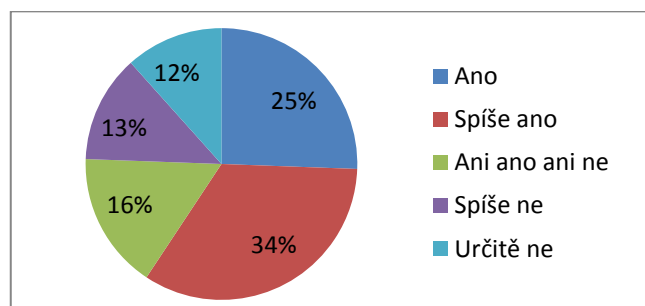
Graf 23: Spořicí účet

Zdroj: Vlastní zpracování

K otázce použití spořicího účtu k vytvoření rezervy se vyjádřilo 25 % respondentů Ano, 49 % Spíše ano, 8 % zvolilo odpověď Ani ano ani ne, 11 % Spíše ne a 7 % zvolilo odpověď Určitě ne. Dle zjištěných výsledků shledáváme, že se 74 % dotazovaných přiklání k využití spořicího účtu k vytvoření finanční rezervy. 8 % zůstalo neutrálních k použití tohoto účtu a 18 % respondentů by spořicí účet nevyužilo ke spoření.

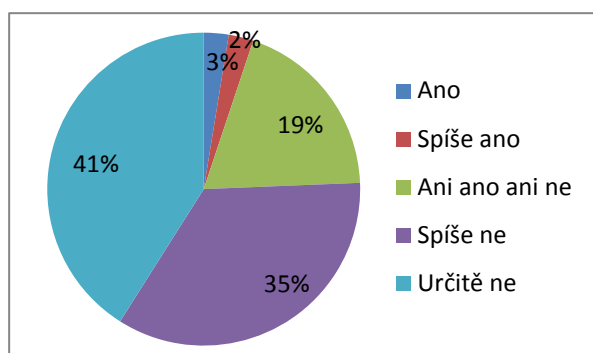
Graf 24: Běžný účet

Zdroj: Vlastní zpracování

K běžnému účtu jako prostředku pro vytvoření rezervy se 25 % respondentů vyjádřilo Ano, 34 % Spíše ano, 16 % Ani ano ani ne, 13 % Spíše ne a 12 % dotazovaných zvolilo odpověď Určitě ne. V úhrnu můžeme konstatovat, že 59 % respondentů by zvolilo běžný účet pro úspory, 16 % není rozhodnuto a 25 % by běžný účet nepoužilo ke spoření.

Graf 25: Úvěr

Zdroj: Vlastní zpracování

Poslední otázka části týkající se finančních produktů byla věnována čerpání úvěru na financování studia. 3 % respondentů odpověděla na otázku, zda by použila úvěr Ano, 2 % Spíše ano, 19 % Ani ano ani ne, 35 % Spíše ne a 41 % se vyjádřila určitě ne. Z uvedených výsledků vyplývá, že pro úvěr by se přiklánělo 5 % dotazovaných studentů, 19 % zůstalo neutrálních a 76 % by nepoužilo úvěr k financování studia.

Závěr: Část dotazníkového průzkumu, týkající se hypotézy „Studenti jsou orientovaní v oblasti finančních produktů a jejich vhodnosti pro financování studia“, se zabývala náklady spojenými se studiem, jak studenti finanční náklady platí a jak by postupovali, kdyby měli možnost k vytvoření rezervy. Studenti volí finanční produkty, které jsou velmi likvidní. Orientují se převážně na běžný účet a spořicí účet. Dlouhodobější finanční produkty, které jsou méně likvidní, než již dva uvedené, jako je termínovaný vklad a stavební spoření, by využilo málo respondentů. Současně velké procento respondentů se vyjádřilo negativně k použití úvěru jako prostředku pro financování studia. Ve shrnutí faktů můžeme konstatovat, že hypotéza se potvrdila. Respondenti zvládají finanční gramotnost. Nepoužití stavebního spoření jako nejvíce profitujícího produktu nenasvědčí o tom, že studenti jsou neorientovaní, nýbrž svědčí o tom, že jejich příjmy neumožňují v době studia si tvořit finanční rezervu.

4.3 Hypotéza č. 3 Stát, vysoké školy a neziskové organizace napomáhají k získávání zdrojů na financování studia

Třetí hypotéza se zabývá tvrzením, že stát, vysoké školy a neziskové organizace napomáhají k získání zdrojů na financování studia.

Pomoc státu pro hypotézu je orientovaná na sociální dávky, jež jsou poskytované studentům připravujícím se na své budoucí povolání ve věku do 26 let. Zdravotní pojištění placené státem za státní pojištěnce hypotéza nezohledňuje, protože je těmto pojištěncům do 26 let věku poskytováno plošně. Respondenti starší 26 let nebo nesplňující kritéria pro státní pojištěnce řeší zdravotní pojištění individuálně.

Pomoc vysokých škol je pro potřeby hypotézy chápána jako poskytovaná stipendia studentům.

Nadace a nadační fondy jsou sledovány z hlediska pomoci, jež studentům poskytují, tj. jednorázové pomoci, přiznáním stipendia nebo jiné pomoci.

Respondentům byly předloženy polootevřené otázky, které umožňovaly výběr z navržených odpovědí a případně i doplnění těchto odpovědí dle potřeb dotazovaného.

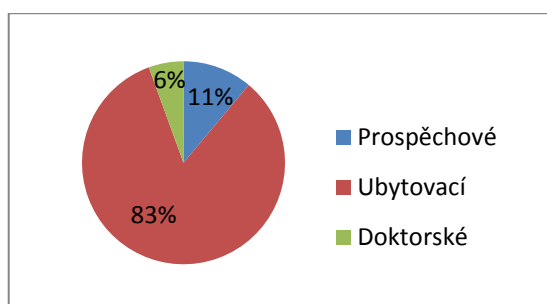
Tabulka 9: Poskytnuté podpory

Věkové rozmezí	Sociální podpora	Stipendium	Nadace
18 - 25	2	17	0
26 - 30	0	1	0
31 - 40	0	0	0
41 - 50	0	0	0
Celkem	2	18	0

Zdroj: Vlastní zpracování

Ze zkoumané populace 1,86 % respondentů čerpá sociální podporu od státu, prostřednictvím přídatku na dítě. Jinou sociální podporu dotazovaní nečerpají.

Graf 26: Skladba čerpání stipendií

Zdroj: Vlastní zpracování

Ze zkoumané populace pouze 18 respondentů čerpá stipendium, z toho 11 % procent má poskytnuté prospěchové stipendium, 83 % ubytovací stipendium a 6 % má přiznané doktorské stipendium.

Zkoumaný vzorek studentů vysokých škol obsahuje prázdnou množinu respondentů využívajících pomoci nadací.

Závěr: Část dotazníkového průzkumu týkající se hypotézy „Stát, vysoké školy a neziskové organizace napomáhají k získávání zdrojů na financování studia“ zachytila pouze malé procento respondentů, kteří čerpají sociální podporu od státu a to pouze v podobě přídatků na děti. Populace dotazovaných z 16,82 % čerpá stipendia poskytovaná vysokými školami. Žádný z respondentů nevyužívá pomoci nadací a nadačních fondů. Stanovenou hypotézu nelze zcela vyloučit ani potvrdit. Dotazníkový průzkum ukázal, že čerpání podpor je ve vybrané populaci pouze okrajový. K dosažení přesnějších výsledků dotazníkového průzkumu je nutné zvolit jinou množinu respondentů, tj. je třeba se zaměřit pouze na studenty prezenčního studia, aby výsledky nebyly ovlivňovány studenty kombinovaného studia. Pro respondenty tohoto dotazníkového výzkumu není hypotéza vhodně zvolena.

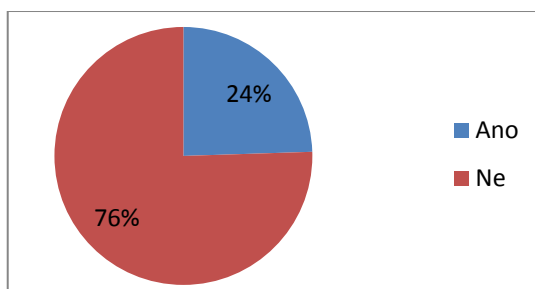
4.4 Hypotéza č. 4 Zaměstnavatelé jsou si vědomi hodnoty lidského kapitálu, podílejí se na jeho dalším rozvoji

Čtvrtá hypotéza vyjadřuje, že zaměstnavatelé jsou si vědomi hodnoty lidského kapitálu, podílejí se na jeho dalším rozvoji. Oblast personálního řízení, zejména ve velkých společnostech, není podceňována. Rozvíjí se oblast osobního hodnocení, stanovování osobních cílů pracovníků, jejich následná kontrola a propojenost osobních cílů s osobním ohodnocením. Zaměstnavatelé ve snaze udržet krok s vývojem nových technologií se věnují proškolení svých pracovníků. Osobní rozvoj se orientuje nejen na odbornou stránku, ale i na komunikační dovednosti. Jednou z oblastí personálního rozvoje je i studium na vysokých školách.

V části týkající se zvyšování kvalifikace dle potřeb zaměstnavatele byla populace při vyplňování dotazníku vyzvána k selekci. Otázky týkající se postoje zaměstnavatele ke studiu zaměstnance byly vyplňovány pouze respondenty, kteří jsou zaměstnaní. Průzkumný vzorek respondentů se snížil na 47 osob.

Odpovídající se setkali s částí uzavřenými otázkami Ano – Ne a otázkami, které jim nabízely možnost výběru. Bylo jim umožněno označit i více odpovědí.

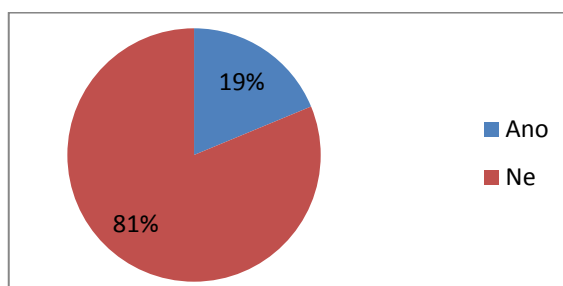
Graf 27: Požadavek na zvýšení kvalifikace

Zdroj: Vlastní zpracování

K otázce, zda zaměstnavatel požadoval zvýšení kvalifikace, se 24 % respondentů vyjádřilo kladně a 76 % záporně.

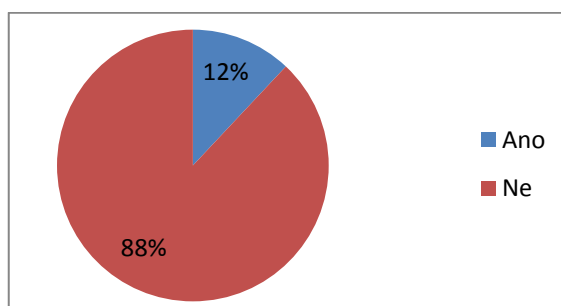
Graf 28: Vyzvání k doplnění kvalifikace

Zdroj: Vlastní zpracování

V otázce, zda zaměstnavatel vyzval pracovníka k doplnění kvalifikace dle požadavku zaměstnavatele, odpovědělo 19 % odpovídající kladně a 81 % záporně.

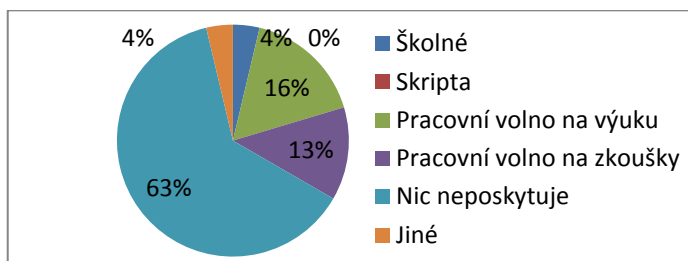
Graf 29: Uzavření kvalifikační dohody

Zdroj: Vlastní zpracování

Ke konstatování, že zaměstnavatel uzavřel kvalifikační dohodu se zaměstnancem, se 12 % respondentů vyjádřilo kladně a 88 % respondentů záporně.

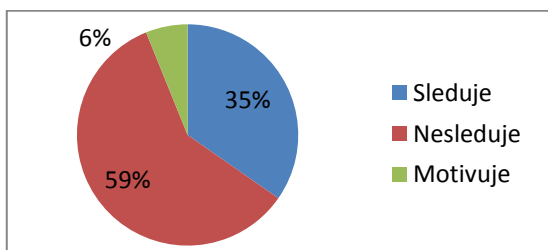
Graf 30: Hrazení nákladů zaměstnavatelem

Zdroj: Vlastní zpracování

V otázce ohledně hrazení nákladů na studium se 4 % respondentů vyjádřila, že jim zaměstnavatel hradí školné, 16 % umožňuje pracovní volno na výuku, 13 % poskytuje pracovní volno na zkoušky, 4 % odpovídajících se vyjádřilo, že jim zaměstnavatel dává jiné výhody. Žádným dotazujícím zaměstnavatel nehradí náklady spojené se skripty. 63 % dotázaných se vyjádřilo, že jim zaměstnavatel neposkytuje žádné výhody spojené se zvyšováním kvalifikace.

Graf 31: Sledování průběhu studia

Zdroj: Vlastní zpracování

K otázce, zda zaměstnavatel sleduje průběh studia, 35 % respondentů se vyjádřilo kladně, 6 % se vyjádřilo, že zaměstnavatel je motivuje v jejich studiu a 59 % odpovídajících sdělilo, že zaměstnavatel nesleduje průběh jejich studia.

Závěr: Dle nasbíraných odpovědí od respondentů nelze hypotézu, že zaměstnavatelé jsou si vědomi hodnoty lidského kapitálu a podílejí se na jeho dalším rozvoji, potvrdit. Průzkum ukazuje, že zaměstnavatelé nemají většinou zájem na rozvoji pracovníků,

nesledují zvyšování kvalifikace a více než 50 % respondentům je zcela bez podpory ze strany zaměstnavatele.

4.5 Hypotéza č. 5 Studenti očekávají návratnost investice do vzdělání

V páté části je prozkoumávána hypotéza, zda studenti očekávají návratnost investice do vzdělání. Obecně ve společnosti je prezentován názor, že lidský kapitál zvyšuje svoji kvalitu získaným vzděláním. Lidé s ukončeným vysokoškolským vzděláním dosahují vyšší průměrné mzdy než lidé s nižším vzděláním a mají lepší uplatnění na trhu práce.

Tabulka 10: Specifické míry nezvěstnosti – údaje za 3. čtvrtletí 2012 (v %)

	Vzdělání	Celkem	Muži	Ženy
Obecná míra nezaměstnanosti		7,0	5,9	8,4
Specifické míry nezaměstnanosti	základní a bez vzdělání	28,3	30,5	26,5
	střední bez maturity	7,8	6,4	10,5
	střední s maturitou	4,8	3,7	5,9
	vyšší a vysokoškolské	3,5	2,7	4,4

Zdroj: Vlastní zpracování

Dotazníkový průzkum oslovil respondenty otevřenými otázkami ohledně jejich současných příjmů a příjmů, které očekávají po absolvování a po 10 letech od absolvování.

Na otázky týkající se příjmů odpovědělo pouze 91 % respondentů.

Tabulka 11: Průměrné příjmy respondentů (v Kč)

	Průměr		
	Současně	Po absolvování	Po 10 letech
18 – 25	5 238	20 431	30 569
26 – 30	24 000	26 857	36 769
31 – 40	15 071	18 000	19 286
41 – 50	22 000	23 667	24 167
Celkový průměr	16 577	22 239	27 698

Zdroj: Vlastní zpracování

Dle dotazníkového šetření dosahují nejnižšího současného průměrného příjmu respondenti ve věku 18 – 25 let. Průměrný příjem ve věku 26 – 30 let je nejvyšší ze zkoumaného vzorku. Respondenti ve věku 31 – 40 let dosahují příjmu, který je pod celkovým průměrem zkoumané populace. Skupina ve věku 41 – 50 let uvádí druhý nejvyšší příjem.

Respondenti se v dotazníkovém průzkumu vyjadřovali k příjmům, jež očekávají po absolvování vysoké školy. Celkově je patrné, že dotazovaní očekávají vývoj v příjmu. Jejich očekávané příjmy vzrůstají, jak přímo po absolvování, tak i ve vývoji po deseti letech.

Tabulka 12: Modus příjmů respondentů (v Kč)

	Modus		
	Současně	Po absolvování	Po 10 letech
18 – 25	0	20000	30000
26 – 30	25000	30000	30000
31 – 40	20000	25000	25000
41 – 50	25000	25000	25000

Zdroj: Vlastní zpracování

Dle hodnot modu bylo průzkumem zjištěno, jaký nejčastější příjem mají respondenti v jednotlivých věkových skupinách. Nejnižší hodnotu vykazuje skupina ve věku 18 – 25 let. Tuto skutečnost ovlivňuje fakt, že ve skupině jsou převážně studenti prezenčního studia, kteří nemají žádný příjem. Současně u této skupiny je pozorován nejpatrnější růst příjmů po absolvování a po 10 letech od absolvování. Skupiny ve věku 26 – 30 let a ve věku 31 – 40 let očekávají růst příjmů po absolvování a stagnaci po tomto růstu do dalších let. Věková skupina od 41 – 50 neočekává ovlivnění příjmu po absolvování a ani v pozdějších letech.

Závěr: Populace, jež se účastnila dotazníkového šetření, je nesourodý celek. V jednotlivých věkových skupinách jsou rozličná očekávání v růstu příjmů. Současně mají jeden společný znak – po absolvování respondenti očekávají nejen růst příjmu, ale i nepeněžní zisk z pozitivní externality absolvování terciárního vzdělání, jako je větší společenská prestiž, možnost obsazení lepší pracovní pozice, flexibilita, schopnost řešit

náročnější pracovní úkoly a v neposlední řadě i nižší míra nezaměstnanosti. Po shrnutí výsledků dotazníkového šetření můžeme potvrdit hypotézu, že studenti očekávají návratnost investice do vzdělání.

ZÁVĚR

Vzdělání vede ke zvyšování kvality lidského kapitálu. Česká republika si dává za cíl zvyšování potenciálu obyvatelstva podporou terciárního školství a tím vzniku nových odborníků, kteří budou úspěšní ve znalostní ekonomice doma i v zahraničí. Veřejné finance jsou poznamenány finanční krizí. Z tohoto důvodu se spolu s otázkou optimalizace veřejných financí otevírá i otázka změny financování terciárního školství.

Pro naplnění cílů bakalářské práce jsme zkoumali poptávku a nabídku finančních produktů, možnou pomoc s hrazením školného od neziskových organizací, státu prostřednictvím sociálních podpor, vysokoškolských stipendií a zjišťovali jsme situaci lidského kapitálu na trhu práce, kde se otevírá možnost financování studia zaměstnavateli přímo dle jejich potřeb.

Snahu o zavedení školného na vysokých školách, která je v současné době patrná z vystupování premiéra České republiky a ministra školství, mládeže a tělovýchovy, jsme konfrontovali s výsledky dotazníkového průzkumu provedeného mezi studenty veřejných vysokých škol a soukromé vysoké školy. Učinili jsme závěr, že společnost není připravena na zavedení školného na vysokých školách. Pro zvrácení tohoto názoru je nutné společnosti vysvětlit přínos zavedení školného, probudit zájem odborné veřejnosti o větší spolupráci s vysokými školami a zaměřit se na zaměstnavatele, pro které vysoké školství připravuje odborníky.

Použili jsme metodu komparace finančních produktů nabízených peněžními ústavami na trhu, kterou jsme konfrontovali s výsledky dotazníkového průzkumu. Zjistili jsme, že studenti mají finanční gramotnost, ale výběr produktů vychází z jejich momentálních finančních možností. Tím jejich finanční prostředky nejsou zhodnocovány vzhledem k tomu, že volí jen velmi likvidní produkty. V oblasti vytváření finančních rezerv pro financování studia na vysokých školách je vhodné podpořit spoření veřejnosti se zaměřením na dlouhodobé spoření. Jako vhodná alternativa pro vytváření rezerv na financování studia se nabízí stavební spoření, které dokáže zhodnocovat spořené prostředky nad úrovní inflace. Vzhledem k tomuto doporučení je třeba změnit legislativu, která se změnou zákona o stavebním spoření neumožní rodičům spořit prostřednictvím stavebního spoření na studium svých dětí, ačkoliv vysokoškolské studium je pro rodinu spojeno s velkými finančními náklady.

Pomoc studentům při financování studia prostřednictvím sociálních podpor, stipendií a pomoci poskytované nadacemi se nám nepodařilo dostatečně prozkoumat. Důvodem neúspěchu dotazníkového šetření v této oblasti byl výběr populace. K získání pravdivějších výsledků je třeba se zaměřit v dalším průzkumu na množinu respondentů, jež bude obsahovat pouze studenty prezenční formy studia ve věku do 26 let.

Dotazníkový průzkum v oblasti zkoumání zvyšování kvalifikace lidského kapitálu dle potřeb zaměstnavatele ukázal malé zapojení zaměstnavatelů. Vzhledem k tomu, že zaměstnavatelé těží z pozitivní externality vysokoškolských absolventů, doporučujeme působit na vyšší společenskou odpovědnost firem. Je třeba je více včlenit do procesu terciárního školství, aby pracovní síla byla tvořena na jimi požadovanou míru. Současně zaměstnavatele zapojit do financování školství tak, aby byli na zvyšování kvalifikace lidského kapitálu zainteresováni například daňovými úlevami.

Shrneme-li zjištěné poznatky během vypracování bakalářské práce, docházíme k závěru, že stávající systém financování terciárního školství není zcela vyhovující požadavkům společnosti na snižování zátěže veřejných financí. Je třeba přinést do této oblasti změnu v přístupu státu, zaměstnavatelů i samotné společnosti.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

BĚHOUNEK, P. *Úvěry a půjčky*. 1. vyd. Ostrava: Nakladatelství Jiří Motloch-Sagit, 2000. IBSN 80-7208-155-1

ČERVINKA, T. *Zdravotní pojištění zaměstnavatelů, zaměstnanců a OSVČ s komentářem a příklady 2013*. Olomouc: ANAG, 2013. IBSN 978-80-7263-765-2

HAZLITT, H. *Ekonomie v jedné lekci*. 1. vyd. Praha: Alfa Nakladatelství, Liberální institut, 1946. IBSN 978-80-87197-05-9

MAZOUCH, P., FISCHER, J. *Lidský kapitál – měření, souvislosti, prognózy*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2001. IBSN 978-80-7400-380-6

NOVOTNÝ, M., SYROVÝ, P. *Osobní a rodinné finance*. 2. Vyd. Praha: Grada Publishing, 2005. IBSN 80-247-1098-6

RADOVÁ, J., DVOŘÁK, P. *Finanční matematika pro každého*. 1. Vyd. Praha: GRADA, 1993. IBSN 80-85623-27-7

SEKERKA, B. *Banky a bankovní produkty*. 1. vyd. Praha: Miroslav Háša Progress, 1997. IBSN 80-85235-51-X

ŠIKÝŘ, M. *Personalistika pro manažery a personalisty*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012. s. 149. IBSN 978-80-247-4151-2

URBÁNEK, V. *Financování vysokého školství*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická, Nakladatelství Oeconomica, 2007. IBSN 978-80-245-1313-3

VANČUROVÁ, A., KLAZAR, S. *Sociální a zdravotní pojištění – úvod do problematiky*. 2. vyd. Praha: ASPI – Wolters Kluwer, 2008. IBSN 978-80-7357-381-2

WALKER, A. J. a kol. *Moderní personální management – Nejnovější trendy a technologie*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2003. IBSN 80-247-0449-8

Seznam použitých zahraničních zdrojů

WHITE, L. J. *Market Discipline and Appropriate Disclosure in Basel II*. In ONG, M. *The Basel Handbook: A Guide for Financial Practitioners*. 2. Vyd. Londýn: Risk Books, a Division on Incisive Financial Publishing Ltd, 2007. ISBN 1 904339 55 7

Seznam použitých internetových zdrojů

AKADEMICKÝ SENÁT UNIVERZITY PALACKÉHO V OLOMOUCI. *Stipendijní řád Univerzity Palackého v Olomouci*. [on line]. @ 28. září 2012. [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: http://www.upol.cz/fileadmin/user_upload/dokumenty/2012/A-13-2012-Stipendijni-radUP.pdf

ČESKÁ SPOŘITELNA. *Stavební spoření*. [on line]. @ 2013. [cit. 2013-03-22]. Dostupné z: <http://www.csas.cz/banka/nav/osobni-finance/stavebni-sporeni/o-produktu-d00019363>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Specifické míry nezaměstnanosti – údaje za jednotlivá čtvrtletí*. [on line]. @ 2012. [cit. 2013-03-27]. Dostupné z: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=200513+-+V%C5%A0PS+a&&kapitola_id=15

INTEGROVANÝ PORTÁL MINISTERSTVA PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Obecné informace*. [on line]. @ 1.1.2013 [cit. 2013-03-17]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/soc/ssp/obcane/obecne>

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Informace Ministerstva financí k vládnímu návrhu novely zákona o stavebním spoření - rok 2012*. [on line]. @ 30. dubna 2012. [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/stavebni_sporeni_69872.html

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *2x5 kroků ke kvalitnímu školství*. [on line]. @ 5. února 2013. [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: http://www.msmt.cz/uploads/2x5_kroku_ke_kvalitnimu_skolstvi_TK/2x5_kroku_ke_kvalitnimu_skolstvi_TK/index.html

NEČAS, P. *Nestyd'me se*. [online]. ©2012 [cit. 2013-02-27]. Dostupné z: <http://www.petr-necas.cz/clanek/3703/nestydme-se>

NEČAS, P. *Projev u příležitosti zahájení akademického roku*. [online]. ©2012 [cit. 2013-02-27]. Dostupné z: <http://www.ods.cz/clanek/2736-projev-u-prilezitosti-zahajeni-akademickoho-roku>

STAVÁREK, D. *S úsporami do slavníku?*. [online]. © 2013 [cit. 2013-02-22]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10435049455-dobre-rano/413236100071020/chat/4060-daniel-stavarek/>

STEM. *Informace z výzkumu Trendy 1/2001, Zavedení školného na vysokých školách má podporu pravicových voličů*. [on line]. @ 2011. [cit. 2013-03-22]. Dostupné z: <http://www.stem.cz/clanek/177>

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA S.R.O.. *Stipendijní řád Univerzity Jana Amose Komenského Praha s.r.o.* [on line]. @ 1. ledna 2011. [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.ujak.cz/files/documents/stipendijni-rad-26112010-132681427228.pdf>

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE. *IV. Úplné znění Stipendijního řádu Univerzity Karlovy v Praze*. [on line]. @ 28. dubna 2006. [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.cuni.cz/UK-1569.html>

UNIVERZITA OBRANY. *Zabezpečení studentů civilního studia – Stipendium*. [on line]. @ 2013. [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: http://www.unob.cz/studium/Stranky/zab_student_civil_studia_stipendium.aspx

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE. *Stipendijní řád Vysoké školy ekonomické v Praze*. [on line]. @ 8. června 2009. [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.vse.cz/predpisy/209>

Zákon č. 48/1997 ze dne 7. března 1997 o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky, 1997, částka 16*. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=48/1997&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 110/2006 ze dne 14. března 2006 o životním a existenčním minimu. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2006, částka 37. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=110/2006&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 111/1998 ze dne 22. dubna 1998 o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 1998, částka 39. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=111/1998&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 111/2006 ze dne 14. března 2006 o pomoci v hmotné nouzi. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2006, částka 37. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=111/2006&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 117/1995 ze dne 26. května 1995 o sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 1995, částka 31. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=117/1995&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 145/2010 ze dne 21. dubna 2010 o spotřebitelském úvěru, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2010, částka 52. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=145/2010&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 227/1997 ze dne 3. září 1997 o nadacích a nadačních fondech a o změně a doplnění některých souvisejících předpisů, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 1997, částka 80. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=227/1997&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 262/2006 ze dne 21. dubna 2006 zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2006, částka 84. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=262/2006&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 435/2004 ze dne 13. května 2004 o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2006, částka 143. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=435/2004&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 513/1991 ze dne 5. listopadu 1991 obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 1991, částka 98. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=513/1991&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 563/1991 ze dne 12. prosince 1991 o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 1991, částka 107. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=563/1991&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ a TABULEK

Seznam obrázků

Obrázek 1: Ukázka zhodnocování stavebního spoření	20
---	----

Seznam grafů

Graf 1: Rozdělení respondentů z hlediska společenského postavení	37
Graf 2: Rozdělení respondentů dle věku.....	37
Graf 3: Výběr dle prestiže.....	38
Graf 4: Výběr dle uplatnění na trhu práce	38
Graf 5: Výběr školy dle zaměření školy	39
Graf 6: Výběr školy dle vzdálenosti od bydliště.....	39
Graf 7: Podíl lidí různého věku, kteří podporují zvýšení počtu přijímaných studentů na VŠ a těch, kteří podporují zavedení školného	40
Graf 8: Placení školného jako přínos	41
Graf 9: Placení školného jako prostředek zkvalitnění výuky	42
Graf 10: Zavedení školného přiláká odborníky	42
Graf 11: Školné by ulehčilo státnímu rozpočtu	43
Graf 12: Školné by nemělo být zavedeno	43
Graf 13: Školné motivuje studenty	44
Graf 14: Školné motivuje vyučující.....	44
Graf 15: Náklady na školné	46
Graf 16: Náklady na ubytování.....	46
Graf 17: Náklady na dopravu.....	46
Graf 18: Náklady na odbornou literaturu.....	47
Graf 19: Průměrné měsíční náklady	47
Graf 20: Financování studia.....	48
Graf 21: Stavební spoření	49
Graf 22: Termínovaný vklad.....	49
Graf 23: Spořicí účet.....	50
Graf 24: Běžný účet	50
Graf 25: Úvěr	51

Graf 26: Skladba čerpání stipendií.....	52
Graf 27: Požadavek na zvýšení kvalifikace	54
Graf 28: Vyzvání k doplnění kvalifikace.....	54
Graf 29: Uzavření kvalifikační dohody	54
Graf 30: Hrazení nákladů zaměstnavatelem	55
Graf 31: Sledování průběhu studia	55

Seznam tabulek

Tabulka 1: Počet vysokých škol	10
Tabulka 2: Přehled běžných účtů vybraných bank k březnu 2013	15
Tabulka 3: Vybrané spořicí účty poskytované k březnu 2013.....	16
Tabulka 4: Vybrané termínované vklady poskytované k březnu 2013	17
Tabulka 5: Porovnání spořicího a termínovaného účtu	18
Tabulka 6: Přehled poskytovaných úvěrů vybraných bank k březnu 2013	22
Tabulka 7: Částky životního minima.....	25
Tabulka 8: Nadace a nadační fondy.....	33
Tabulka 9: Poskytnuté podpory	52
Tabulka 10: Specifické míry nezvěstnosti – údaje za 3. čtvrtletí 2012	56
Tabulka 11: Průměrné příjmy respondentů	56
Tabulka 12: Modus příjmů respondentů.....	57

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A – Dotazník – Možnosti financování studia	I
Příloha B – Výsledky dotazníkového průzkumu	III
Příloha C – Seznam použitých zkratk.....	IX

PŘÍLOHY

Příloha A – Dotazník – Možnosti financování studia

Vážení kolegové,
Dovoluji si Vás oslovit s žádostí o vyplnění anonymního dotazníku, který se týká financování studia na vysoké škole. Jeho vyplnění Vám zabere maximálně 5 min. Získaná data budou zpracována v bakalářské práci. Pokud si přejete být seznámeni s výsledky, tak prosím uveďte Váš e-mail:.....
Děkuji Vám za Vaši spolupráci.

JMI

1. Studuji: (označte správnou odpověď)
Soukromou VS Veřejnou VS
2. Mé studium je:
Prezenční Kombinované Jiné:
3. Vysokou školu jsem si zvolil: (vyberte jednu z níže nabízených odpovědí)
 - Kvůli její společenské prestiži
ANO Spíše ANO Ani ANO ani NE Spíše NE Určitě NE
 - Z důvodu dobrého umístění jejich absolventů na trhu práce
ANO Spíše ANO Ani ANO ani NE Spíše NE Určitě NE
 - Kvůli jejímu zaměření
ANO Spíše ANO Ani ANO ani NE Spíše NE Určitě NE
 - Kvůli její dostupnosti z místa bydliště
ANO Spíše ANO Ani ANO ani NE Spíše NE Určitě NE
4. Myslím si, že placení školného na veřejných vysokých školách: (ohodnoťte známku jako ve škole)

	1	2	3	4	5
○ By bylo přínosem pro řešení stávající situace na VS	☐	☐	☐	☐	☐
○ Zkvalitnilo by výuku	☐	☐	☐	☐	☐
○ Přilákalo by odborníky pro spolupráci s VS	☐	☐	☐	☐	☐
○ Ulehčilo by státnímu rozpočtu	☐	☐	☐	☐	☐
○ By nemělo být zavedeno, vysoké školy by měly být dostatečně financovány za státního rozpočtu	☐	☐	☐	☐	☐
○ Motivuje studenty k lepším výkonům ve škole	☐	☐	☐	☐	☐
○ Motivuje vyučující k lepším výkonům ve škole	☐	☐	☐	☐	☐
5. Náklady na mé studium tvoří: (zde můžete zaškrtnout i více možností)
Školné Ubytování mimo trvalé bydliště Doprava Odborná literatura
6. Mé průměrné měsíční náklady na studium jsou: (vyberte jednu variantu, ke které se nejvíce blížíte)
○ do 2 000 Kč do 4 000 Kč do 6 000 Kč do 8 000 Kč nad 8 000 Kč
7. Pro financování studia převážně využívám: (vyberte 1 – 3 varianty)
 - Své úspory
 - Úspory rodičů
 - Spotřebitelský úvěr
 - Kontokorentní úvěr
 - Průběžně čerpám ze svých příjmů
 - Průběžně čerpám z příjmů své rodiny
 - Sociální podporu
 - Stipendium
 - Studium mi hradí nadace
 - Studium mi hradí zaměstnavatel
8. Pokud bych měl tu možnost dopředu si vytvořit dostatečnou rezervu pro financování studia, tak bych zvolil:
 - Stavební spoření
ANO Spíše ANO Ani ANO ani NE Spíše NE Určitě NE
 - Termínovaný vklad
ANO Spíše ANO Ani ANO ani NE Spíše NE Určitě NE
 - Spořicí účet
ANO Spíše ANO Ani ANO ani NE Spíše NE Určitě NE
 - Běžný účet
ANO Spíše ANO Ani ANO ani NE Spíše NE Určitě NE
 - Neuvažoval bych o spoření, raději bych dal přednost spotřebitelskému úvěru
ANO Spíše ANO Ani ANO ani NE Spíše NE Určitě NE
9. Čerpám sociální podporu (zde můžete vybrat i více variant)
 - Příspěvek na dítě
 - Příspěvek na ubytování
 - Sociální příspěvek
 - Příspěvek na dopravu
 - Jiné:

Příloha B – Výsledky dotazníkového průzkumu

Věk	pohlaví		Poplatník					Počet jedinců ve věkové kategorii	Vysoká škola		Studium		
	Muž	Žena	Student	Zam. státní sektor	Zam. Soukromý sektor	Podnikatel	Bez příjmů		Soukromá	Veřejná	Prezenční	Kombinované	Jiné
18 - 25	10	55	56	3	10	0	1	65	13	52	51	14	0
26 - 30	4	12	2	4	10	2	0	16	15	1	1	15	0
31 - 40	3	11	0	8	4	1	0	14	14	0	1	13	0
41 - 50	0	6	0	4	2	0	0	6	6	0	0	6	0
neuve den	0	1	0	0	0	0	0	3	0	0	0	3	0
Celke m	17	85	58	19	26	3	1	104	48	53	53	51	0

Výběr dle prestiže - celkem respondeti

	Ano	Spíš ano	Ani ano ani ne	Spíše ne	Určitě ne
18 - 25	12	24	14	8	5
26 - 30	1	3	6	5	1
31 - 40	0	1	3	3	4
41 - 50	0	0	2	0	2
Neuveden	0	3	0	0	0
Celkem	13	31	25	16	12

Výběr dle uplatnění absolventů na trhu všichni respondenti

	Ano	Spíš ano	Ani ano ani ne	Spíše ne	Určitě ne
18 - 25	13	23	10	11	6
26 - 30	0	6	2	7	0
31 - 40	0	1	3	5	2
41 - 50	1	0	2	1	1
Neuveden	1	1	1	0	2
Celkem	15	31	18	24	11

Výběr dle dostupnosti z místa bydliště

	Ano	Spíš ano	Ani ano ani ne	Spíše ne	Určitě ne
18 - 25	9	16	7	16	17
26 - 30	3	4	3	3	2
31 - 40	0	5	2	2	2
41 - 50	1	1	1	0	1
Neuveden	2	0	0	0	2
Celkem	15	26	13	21	24

Výběr dle zaměření

	Ano	Spíš ano	Ani ano ani ne	Spíše ne	Určitě ne
18 - 25	44	14	4	1	1
26 - 30	4	7	3	0	1
31 - 40	6	6	2	0	0
41 - 50	0	3	0	0	1
Neuveden	0	0	1	0	1
Celkem	54	30	10	1	4

Školné jako přínos

	1	2	3	4	5
18 - 25	0	14	20	12	14
26 - 30	2	4	3	4	1
31 - 40	1	3	4	2	2
41 - 50	0	1	3	0	1
Neuveden	0	0	1	0	3
Celkem	3	22	31	18	21

Školné jako zkvalitnění - celkem respondenti

	1	2	3	4	5
18 - 25	1	15	10	21	17
26 - 30	2	5	4	1	2
31 - 40	1	2	4	2	2
41 - 50	0	0	4	0	1
Neuveden	0	0	0	0	2
Celkem	4	22	22	24	24

Školné přinese příliv odborníků

	1	2	3	4	5
18 - 25	7	14	20	9	13
26 - 30	1	5	6	1	1
31 - 40	1	0	8	2	2
41 - 50	0	0	3	2	0
Neuveden	0	1	0	1	1
Celkem	9	20	37	15	17

Školné by ulehčilo státnímu rozpočtu

	1	2	3	4	5
18 - 25	11	19	17	6	8
26 - 30	3	4	3	1	0
31 - 40	0	2	3	2	3
41 - 50	2	2	1	0	0
Neuveden	0	1	0	0	1
Celkem	16	28	24	9	12

Školné motivuje studenty k lepším výkonům

	1	2	3	4	5
18 - 25	9	18	6	19	12
26 - 30	3	5	3	2	1
31 - 40	1	1	4	3	2
41 - 50	1	1	1	1	1
Neuveden	1	1	0	0	2
Celkem	15	26	14	25	18

Školné motivuje vyučující k lepším výkonům ve škole

	1	2	3	4	5
18 - 25	3	9	13	20	16
26 - 30	2	4	3	5	0
31 - 40	1	1	5	2	1
41 - 50	0	0	3	1	1
Neuveden	0	1	0	0	1
Celkem	6	15	24	28	19

Náklady

	Školné	Ubytování	Doprava	Odborná literatura
18 - 25	14	32	60	50
26 - 30	14	3	12	11
31 - 40	14	2	9	10
41 - 50	6	2	3	3

Průměrné měsíční náklady

	Do 2000 Kč	Do 4000 Kč	Do 6000 Kč	do 8000 Kč	nad 8000 Kč
18 - 25	22	12	22	6	3
26 - 30	4	4	4	3	1
31 - 40	3	0	5	5	1
41 - 50	1	1	3	0	1
Neuveden	0	2	0	0	2

Financování studia - nyní

	Vlastní úspory	Úspory rodičů	Spotřebitelský úvěr	Průběžně ze svých příjmů	Průběžně z příjmů rodičů	Sociální podporu	Stipendium	Nadace	Zaměstnavatel	Kontokorrentní úvěr
18 - 25	35	38	3	25	27	2	17	0	0	0
26 - 30	13	4	0	6	0	0	1	0	1	2
31 - 40	8	2	1	5	0	0	0	0	2	0
41 - 50	2	0	0	2	1	0	0	0	1	2
Neuved.	1	0	0	3	0	0	0	0	0	0

Stavební spoření - rezervy

	Ano	Spíše ano	Ani ano ani ne	Spíše ne	Určitě ne
18 - 25	4	14	9	19	13
26 - 30	2	3	1	2	4
31 - 40	2	1	0	1	3
41 - 50	2	0	0	1	1
Neuveden	0	0	0	0	0

Termínovaný vklad - rezervy

	Ano	Spíše ano	Ani ano ani ne	Spíše ne	Určitě ne
18 - 25	1	6	13	26	13
26 - 30	0	2	3	4	4
31 - 40	2	0	0	3	2
41 - 50	0	0	1	1	1
Neuveden	0	0	0	0	0

Spořicí účet - rezervy

	Ano	Spíše ano	Ani ano ani ne	Spíše ne	Určitě ne
18 - 25	15	30	5	7	4
26 - 30	4	5	2	3	0
31 - 40	4	1	1	0	1
41 - 50	2	1	0	0	1
Neuveden	0	0	0	0	0

Běžný účet - rezervy

	Ano	Spíše ano	Ani ano ani ne	Spíše ne	Určitě ne
18 - 25	16	21	10	8	7
26 - 30	2	7	1	1	2
31 - 40	3	1	0	2	1
41 - 50	1	0	3	0	0
Neuveden	0	0	0	0	0

Úvěr - rezervy

	Ano	Spíše ano	Ani ano ani ne	Spíše ne	Určitě ne
18 - 25	2	0	12	24	21
26 - 30	0	0	2	2	8
31 - 40	0	1	0	1	3
41 - 50	0	1	1	0	0
Neuveden	0	0	0	0	0

Stipendium

Věkové rozmezí	Prospěchové	Ubytovací	Doktorské	Jiné
18 - 25	2	15	0	0
26 - 30	0	0	1	0
31 - 40	0	0	0	0
41 - 50	0	0	0	0

Zvyšování kvalifikace

	zvýšení		dle potřeby		dohoda		zájem		
	Ano	Ne	Ano	Ne	Ano	Ne	Sleduje	Nesleduje	Motivuje
18 - 25	2	14	1	15	1	15	6	10	1
26 - 30	5	10	3	12	0	15	4	9	0
31 - 40	3	9	4	7	4	9	5	6	2
41 - 50	2	4	1	5	1	5	2	4	0
Neuveden	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Celkem	12	37	9	39	6	44	17	29	3

Příloha C – Seznam použitých zkratek

ČS – Česká spořitelna, a. s.

KB – Komerční banka, a. s.

RPSN – roční procentní sazba nákladů

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Jana Mikešová

Obor: Evropská hospodářskosprávní studia

Forma studia: kombinované

Název práce: Možnosti financování studia

Rok: 2013

Počet stran textu bez příloh: 52

Celkový počet stran příloh: 9

Počet titulů českých použitých zdrojů: 11

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 1

Počet internetových zdrojů: 25

Počet ostatních zdrojů: 0

Vedoucí práce: doc. RNDr. Jarmila Radová, Ph. D.